

Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen toimintasuunnitelma vuodelle 2021

Helsingin, Itä-Suomen, Oulun, Tampereen ja Turun yliopistot sekä
yliopistojen yhteinen Työterveyshuollon virtuaaliyliopisto

TOIMINTASUUNNITELMAN 2021 YHTEENVETO

Muuttuvat säädökset

Kaikkien lääketieteen erikoisalojen koulutusuudistus etenee. Vuonna 2019 siirryttiin valtakunnalliseen kahdesti vuodessa toteutuvaan haku- ja valintamenettelyyn. Valintamenettelyyn kuuluvien koejaksojen kehittäminen jatkui vielä vuoden 2020 aikana. Sisällöllinen kehittäminen aikaperustaisuudesta osaamisperustaisuuteen jatkuu. Uusi erikoislääkärikoulutuksen asetus (STM 55/2020) tuli voimaan keväällä 2020. Uuden asetuksen mukainen yliopistojen yhteinen opetussuunnitelma sekä siihen sisältyvät erikoisalojen opetussuunnitelmat laadittiin nopeasti keväällä, ja ne tulivat voimaan elokuussa 2020. Kaikkien erikoisalojen uudistukseen liittyvien koulutusten sähköisten seurantajärjestelmien kehittäminen etenee vähitellen. Erikoisaloistaisten koulutusväylien rakentaminen on osin viipynyt johtuen mittavan SOTE-palvelujärjestelmän uudistuksen etenemistä. Työterveyshuollon erikoisala edistää aktiivisesti kokonaisuudistusta yhdessä muiden erikoisalojen ja toimijoiden kanssa. Olennaisen tärkeää työterveyshuollon erikoisalan ja valtakunnallisen verkoston toiminnalle ja kehittämiselle on, että työterveyshuollon erillislaki ja rahoitus jatkuivat 1.1.2020 alkaen ja ovat voimassa toistaiseksi.

Koulutukset

Yliopistot tarjoavat työterveyshuollon erikoistujille ja kouluttajille runsaasti teoriakoulutusta vastaamaan kunkin opintosuunnitelman tavoitteita. Esimerkiksi, opintonsa 1.8.2017 jälkeen aloittaneen erikoistujan on koulutuksensa aikana hankittava teoriakoulutusta yhteensä 200 tuntia, joista 60 tuntia on oltava työterveyshuollon virtuaaliyliopiston kursseilta.

Vuonna 2021 alkaa uusia ohjattuja kursseja, esimerkiksi Epidemiologinen tutkimus –seminaarisarja, Mitä kuntoutusta ehdotan työntekijälle sekä Työterveyslääkäri yhteiskunnallisena vaikuttajana. Yhteensä ohjattuja kursseja ja seminaareja on noin 25, joista voi saada yhteensä satoja teoriakoulutuksen tunteja. Tarjonta on täten monipuolista ja erikoisalan kannalta riittävää sekä kattavaa.

Itseopiskeluun on tarjolla viisi uutta kurssia vuonna 2021: Altistelähtöiset terveystarkastukset- harjoitus tekee (rakennus)mestarin, Erikoistujan koejakson työkalupakki, Ergonomia ja tukiranka, Occupational safety and health (OSH) sekä Työterveyshuoltotoiminta etänä. Yhteensä itseopiskelukursseja on noin 40 ja niistä voi saada yhteensä yli 100 tuntia teoriakoulutukseen.

Kouluttajakoulutuksessa vuonna 2019 aloitettu valtakunnallinen Kehity kouluttajana –jatkokurssi järjestettiin ensimmäisen kerran vuonna kokonaan verkossa toteutettuna vuonna 2020. Uusille kouluttajille pakollinen Kouluttajan startti -kurssi on jatkuvasti tarjolla virtuaaliyliopistossa. Muita kouluttajaoikeuksia ylläpitäviä koulutuksia on entiseen tapaan tarjolla. Lukuvuoden avajaiset -seminaarin vastuujärjestäjänä toimii v. 2021 Turun yliopisto.

Resurssit

Henkilöstön määrä yliopistoissa on kiistatta niukka suhteessa tämän erikoisalan koulutuksen tehtävien hoitamiseksi. Professorit (4,5 htv) ja muu henkilöstö (8,9 htv) koordinoivat toiseksi suurimman erikoistumisalan opintoja tehokkaasti ja hyvässä yhteistyössä. Työterveyshuollon koulutuspaikoissa toimivia kouluttajia on yliopistoissa kirjoilla nyt noin 300 erikoislääkäriä ja erikoistuvia noin 900. Koulutuspaikkasopimus on tehty noin 180 koulutuspaikan kanssa, joissa ovat mukana työterveysasemien lisäksi myös työkyvyn arviointi- ja kuntoutusjakson yksiköt.

Henkilöstön määrä yliopistoissa on kiistatta niukka suhteessa tämän erikoisalan koulutuksen tehtävien hoitamiseksi kattavasti ja laadukkaasti. Professorit (4,5 htv) ja muu henkilöstö (8,9 htv) koordinoivat toiseksi suurimman erikoistumisalan opintoja työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen valtakunnallisessa verkostossa hyvässä yhteistyössä. Verkostossa toimii yliopiston hyväksymiä kouluttajalääkäreitä noin 300, erikoistujia noin 900 ja koulutuspaikkasopimus on tehty noin 180 koulutuspaikan kanssa. Lisäksi tehdään monipuolista verkostoyhteistyötä Työterveyslaitoksen ja muiden koulutusta antavien tahojen kanssa.

Sisältö

1. Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutus: yleistä	4
2. Erikoislääkärikoulutuksen yhteistyö	5
2.1. Yliopistojen yhteistyö	5
2.2. Yhteistyö Työterveyslaitoksen kanssa	8
2.3. Yhteistyö muiden organisaatioiden kanssa	9
3. Koulutustarjonta	9
3.1. Valtakunnallinen seminaari	10
3.2. Kouluttajakoulutus	10
3.3. Ohjatut koulutukset	11
3.4. Itseopiskelu	17
4. Helsingin yliopisto	25
4.1. Projektit ja hankkeet	25
4.2. Aluekohtainen koulutus	26
5. Itä-Suomen yliopisto	26
5.1. Projektit ja hankkeet	26
5.2. Aluekohtainen koulutus	26
6. Oulun yliopisto	27
6.1. Projektit ja hankkeet	28
6.2. Aluekohtainen koulutus	28
7. Tampereen yliopisto	28
7.1. Projektit ja hankkeet	28
7.2. Aluekohtainen koulutus	28
8. Turun yliopisto	29
1. Aluekohtainen koulutus	29
2. Muu toiminta	30
9. Työterveyshuollon virtuaaliyliopisto	30
Lausunto	32
Liite 1 Koulutukset	33

1. Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutus: yleistä

Tässä dokumentissa kuvataan viiden yliopiston yhteinen työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen toimintasuunnitelma vuodelle 2021. Lyhyesti kuvataan myös erikoislääkärikoulutuksen työelämäyhteistyön kannalta olennaisia hankkeita vuonna 2021. Toiminta lääkäreiden peruskoulutuksessa ja työterveyshuollon erikoisalan tutkimuksessa rajautuu tämän suunnitelman ulkopuolelle.

Yliopistot vastaavat sosiaali- ja terveysministeriön (STM) alaisuuteen 1.2.2015 siirtyneestä erikoislääkärikoulutuksesta sen sisällön, koordinoinnin ja laadun varmistamiseksi. Erikoislääkärikoulutus perustuu lakiin terveydenhuollon ammattihenkilöistä, asetukseen erikoislääkärikoulutuksesta sekä sen uudistuksesta (STM 56/2015 ja 55/2020), tiedekuntien pysyväismääräyksiin/koulutusvaatimukseen, yliopistojen yhteistyönä tehtyyn opetussuunnitelmaan (OPS) ja lokikirjaan sekä yliopistojen ja koulutuspaikkojen välisiin koulutuspaikkasopimuksiin.

Erikoislääkärikoulutus on ammatillista täydennyskoulutusta. Koulutus suoritetaan pääosin työssä oppien ja koulutusohjelman osaamistavoitteiden mukaan. Oppimista tuetaan koulutuksilla, ohjauksella ja edistymisen arvioinneilla. Erikoislääkärikoulutus sisältää yliopistojen määrittelemät koulutusjaksot toimipaikkakoulutukseen ja henkilökohtaisine ohjauksineen, teoria- ja johtamiskoulutuksen, velvoitteen oman oppimisen ja koulutuksen arviointiin sekä valtakunnallisen kuulustelun. Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutusohjelmaan kuuluu yhdeksän kuukauden terveyseskestäjä sekä 51-63 kuukautta kestävä käytännön koulutus.

Yliopistot järjestävät työterveyshuollon erikoislääkärikoulutusta itsenäisesti ja yhdessä hyödyntäen yliopistojen yhteistä Työterveyshuollon virtuaaliyliopistoa. Sen kursseille voivat osallistua kaikki erikoistuvat ja kouluttajalääkärit yli yliopistorajojen. Kukin yliopisto koordinoi koulutuspaikkasopimukseen perustuvaa koulutusta alueensa koulutustyöterveysasemilla ja kuntoutusalan koulutuspaikoissa. Lisäksi yliopistot tekevät yhteistyötä Työterveyslaitoksen kanssa.

Kaikkien alojen erikoislääkärikoulutuksen säädöksen uudistus tuli voimaan 1.2.2020 alkaen. Jatkuva haku koulutukseen päättyi vuoden 2018 lopussa ja siirryttiin kahdesti vuodessa toteutuvaan haku- ja valintamennettelyyn. Erikoislääkärikoulutus on muuttumassa aikaperusteisesta osaamisperusteiseksi ja työterveyshuollon oppiala on osoittanut olevansa tässä edelläkävijä.

Tavoitteet vuodelle 2021

Olemme kiteyttäneet erikoislääkärikoulutuksen palvelulupauksen seuraavasti: koulutamme työurien tukemiseen kykeneviä työterveyshuollon erikoislääkäreitä, jotka osaavat työn ja terveyden yhteensovittamisen, työkyvyn tukemisen sekä vaikuttavien toimenpiteiden suunnittelun yhteistyössä monitahoisten asiakkaiden kanssa. Toteutamme koulutuksen tehokkaasti, laadukkaasti ja määrällisesti riittävästi työelämän tarpeet ja lainsäädännön pätevyysvaatimukset huomioon ottaen.

Määrällisenä tavoitteena on 45 uutta työterveyshuollon erikoislääkärinä vuosittain (kolmen vuoden keskiarvo). Tällä korjataan edelleen vallitsevaa työterveyshuollon erikoisalan erikoislääkäripulaa suhteessa lainsäädännön pätevyysvaatimukseen sekä eläköitymisestä johtuvaa alalta poistumaa lähivuosina.

Sisällöllisesti kehitämme erikoislääkärikoulutusta vuonna 2020 uudistettujen OPS-tavoitteiden mukaisesti. Tavoitteena on, että valmistuva työterveyshuollon erikoislääkäri:

Erikoisalan tehtävien mukaisesti:

1. Tuntee työn ja terveyden yhteydet ja osaa toimia työn terveyshaittojen ehkäisemiseksi ja työhön liittyvien voimavarojen edistämiseksi yksilöiden, työpaikkojen ja moniammatillisen työterveystiimin kanssa
2. Osaa arvioida ja tukea työkykyä yhteistyössä työpaikan, terveydenhuollon, kuntoutuspalveluiden, sosiaalivakuutusjärjestelmän ja työvoimahallinnon kanssa
3. Kykenee työterveysyhteistyössä asettamaan toiminnalle tavoitteita, perustelemaan tarpeellisia toimenpiteitä ja arvioimaan niiden vaikuttavuutta yhdessä asiakkaiden kanssa.

Käytännön toimintoina:

- Hallitsee työterveyshuollon toiminnan suunnittelun, työpaikkaselvitykset ja terveystarkastukset, neuvonnan ja ohjauksen, työterveyspainotteisen sairaanhoidon sekä erilaiset yhteistyön muodot tarvittavine lausuntoineen, OPS kuvaamin täsmennyksin.

Yksilöllisinä osaamisina

- Hallitsee työn eettisen, lainsäädännöllisen ja teoreettisen taustan, erikoisalan kliiniset taidot sekä monitasoisissa asiakkuuksissa tarvittavat vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot, OPS kuvaamin täsmennyksin.

Opetuksen sisällöllisinä painopistetavoitteina vuodelle 2021 on kehittää:

- oppimisen arvioinnin käytäntöjä samalla, kun päivitetään kuvaukset työterveyshuollon erikoislääkärin ydintoiminnoista EPA-jäsennyksin (Entrustable Professional Activities)
- koulutusta ja oppimateriaaleja työkyvyn ja työllistymiskyvyn tukemisesta, toiminnan suunnittelusta ja arvioinnista, yleisestä työelämäosaamisesta hyödyntäen työterveyshuollon virtuaaliyliopistoa
- koulutuksen tutkimusperustaisuutta ja vahvistaa työterveyslääkäreiden tutkijataitoja
- kouluttajakoulutusta

Koulutusjärjestelmään liittyvinä tavoitteina on varmistaa:

- Yhteiskunnallisesti tärkeän työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen rahoituksen jatkuminen
- Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen muiden erityiskysymysten huomioon ottaminen uudistettaessa kaikkien alojen erikoislääkärikoulutuksen rakenteita
- Varmistaa erikoistumispalvelujen suorittamismahdollisuudet (esim. kliiniset sekä työkyvyn arviointi- ja kuntoutuspalvelut), kun rakennetaan ns. erikoislääkärikoulutuksen koulutusväyliä

2. Erikoislääkärikoulutuksen yhteistyö

2.1.Yliopistojen yhteistyö

Työterveyshuollon erikoisalan koulutuksen valtakunnallisesta koordinaatiosta, resursseista ja koulutuksen kehittämisen linjauksista vastaa valtakunnallinen työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen koordinaatio-ryhmä, jonka muodostavat erikoisalan professorit. Ryhmän puheenjohtajana toimii v. 2021 prof. Kari Reijula (HY). Kokouksia järjestetään säännöllisesti, keskimäärin kerran kuukaudessa.

Kaksi kertaa vuodessa kokoontuvaan laajennettuun koordinaatioryhmään kuuluvat professorien lisäksi kliiniset opettajat, kouluttajakoulutuksen koordinoiva pedagoginen asiantuntija, verkkopedagogit ja muu yliopistoissa koulutuksen toteutukseen osallistuva henkilöstö. Syksyllä järjestettävään kokoukseen kutsutaan myös tärkeimpien sidosryhmien edustajia (STM, TTL, EK, SAK, STTK, Akava ja STLY ja käsiteltävien asioiden mukaisesti tarvittaessa muitakin).

Kliiniset opettajat ja kouluttajakoulutus -työryhmä kokoontuu tarpeen mukaan koulutusten käytännön toteuttamista, rakennetta, sisältöä ja kehittämistä koskevissa asioissa koordinaatiotyöryhmän asettamien suuntaviivojen mukaisesti.

Yhteistä Työterveyshuollon virtuaaliyliopistoa koordinoi Helsingin yliopisto, yliopistojen yhteisen erikoislääkärikoulutuksen toimintasuunnitelman ja koordinaatioryhmän päätösten mukaisesti. Työterveyshuollon virtuaaliyliopiston ylläpidosta ja kehittämisestä vastaa prof. Kari Reijula (HY) yhteistyössä muiden yliopistojen tiimien kanssa.

Em. pysyvät ryhmät voivat perustaa tai niiden rinnalle voidaan perustaa hanke- ja tehtäväkohtaisia erillisiä työryhmiä.

Valtakunnallisen loppukuulustelun vaatimusten ja kuulusteluvuorojen koordinoinnista kaikilla erikoisaloilla vastaa Turun yliopisto.

Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen haku- ja valintamenettely ja koejakson viimeistely

Kaikkien alojen erikoislääkärikoulutukseen hakemisessa siirryttiin vuonna 2019 kahdesti vuodessa toteutuvaan haku- ja valintamenettelyyn. Haettavaksi avattavien paikkojen määrää valmistellaan yhteistyössä kussakin tiedekunnassa päätettäväksi.

Erikoislääkärikoulutuksen määräaikainen opinto-oikeus alkaa ensimmäisen vaiheen valinnasta ollen voimassa 24 kuukautta. Hyväksytyin koejakson jälkeen opinto-oikeutta jatketaan yhteensä 10 vuoden kestoiseksi. Elokuussa 2020 käyttöön otetussa opetussuunnitelmassa koejakso on määritelty omaksi käytännön koulutuksen jaksokseen, eikä enää osaksi 24 kuukauden työterveyshuoltojaksoa. Lisäksi työterveyshuollon oppialalla täsmennettiin koejakson arviointia tilanteissa, joissa noudatetaan uusinta opinto-opasta.

Työterveyshuollon erikoisalalla tuetaan koejaksoja ja koejakson aikana täsmennettävän henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS) laadintaa yliopistokohtaisten, valtakunnallisesti koordinoitujen starttiseminaarien sekä yliopistojen yhteisen, pakollisen, Työterveyshuollon erikoistumissuunnitelma (TthES) -verkkokurssin avulla.

Edelleen huolehditaan kouluttajalääkärien ja koulutuspaikkojen perehdyttämisestä ja tukemisesta siirryttäessä uudistettuihin käytäntöihin. Erikoistuvien starttiseminaarit synkronoidaan määräaikaisten opinto-oikeuksien myöntämisaikatauluun ja ne järjestetään ennen yhteisiä käynnistyviä TthES-kursseja.

KOmpetenssien KEhittymisen Arviointi –projekti (KOKEA) ja Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen EPA:t (entrustable professional activities)

Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutus on toiminut aktiivisesti valtakunnallisen erikoislääkärikoulutuksen uudistamisessa jo alusta alkaen Työterveyshuollon opetussuunnitelmaa on koko 2010-luvun ajan rakennettu vahvasti kohti osaamisperustaisuutta selkeyttämällä alan osaamistavoitteita. Vuonna 2016 käynnistettiin erikoisalan keskeisten käytännön toimintojen kuvaaminen (EPAt, Entrustable Professional Activities), jotka OPS2020- tavoitteissa kirkastettiin omaksi kokonaisuudekseen.

Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutus on siten erikoisaloista edelläkävijänä ottanut askeleita kohti osaamisperustaista opetussuunnitelmaa, jossa tarkoituksena on jatkossa arvioida sekä käytännön toimintojen osaamisen että yksilöllisten kompetenssien kehittymistä. Tätä varten valtakunnallinen verkosto jatkaa Kompetenssien Kehittymisen Arviointi – projektia, jonka tavoitteena on myös luoda suunnitelma, miten työterveyshuollon erikoisalalla jatkossa tullaan arvioimaan EPOjen eli keskeisten toimintojen riittävä osaaminen. Valtakunnallisessa verkostossa määritettiin jo v. 2019 yli 30 työterveyshuollon erikoislääkäriin keskeistä toimintoa eli EPAa. Vuonna 2020 uudistettiin alan OPS ja lokikirja tämän kehittämistyön suuntaisesti. Projekti jatkuu vuonna 2021 linjassa kaikkia erikoisaloja koskevan valtakunnallisen koulutusuudistuksen kanssa. Projekti on yliopistojen yhteinen ja sitä koordinoi Helsingin yliopisto.

Erikoistuvien neuvonta ja ohjaus

Erikoistumiskoulutus toteutuu työssä oppien, koulutusohjelman määrittämällä jaksoilla ja koulutusohjelman tavoitteiden suuntaisesti. Oppimista tuetaan kouluttajalääkärien antamalla henkilökohtaisella ohjauksella ja oppimisen säännöllisillä arvioinneilla, toimipaikkakoulutuksilla ja teoriakoulutuksilla.

Yliopistot antavat erikoistujille neuvontaa ja ohjausta koko erikoistumisajan. Tähän liittyen tehdään kiinteää yhteistyötä tiedekuntien opintohallintojen kanssa.

Starttiseminaarit ovat pakollinen osa erikoistumiskoulutusta. Valintauudistuksen myötä yliopistojen järjestämiä Starttiseminaareja suunnitellaan valtakunnallisessa yhteistyössä, vaikka ne toteutetaan edelleen paikall-

lisesti. Yliopistot järjestävät Starttiseminaareja kahdesti vuodessa. Starttiseminaarin jälkeen alkaa Työterveyshuollon erikoistumissuunnitelma (TthES) -verkkokurssi.

Koulutuspaikkayhteistyö

Yliopistot tekevät koulutuspaikkasopimukset työterveyshuoltojakson koulutuspaikkojen kanssa sekä työkyvyn arviointi- ja kuntoutusjakson koulutuspaikkojen kanssa. Koulutuspaikat vastaavat toimipaikkakoulutuksen ja henkilökohtaisen ohjauksen järjestämisestä. Koulutusta ja ohjausta voivat antaa yliopistojen hyväksymät kouluttajalääkärit.

Yliopistot koordinoivat tätä koulutuspaikkayhteistyötä em. sopimusten, neuvonnan ja ohjauksen keinoin, tiiviissä yhteistyössä tiedekuntien opintohallintojen kanssa. Koulutuspaikkasopimukset tarkistetaan kolmen vuoden välein ja koulutuspaikkojen muutostilanteissa. Alueellisia yhteistyötapaamisia ja koulutuksia koulutuspaikkaverkostolle järjestetään yliopistokohtaisin käytännöin. Koulutuspaikkayhteistyö voi sisältää myös koulutukseen liittyvää koulutuspaikkojen kuulemistä sekä koulutuksen kehittämis- ja tutkimustoimintaa.

Kouluttajakoulutus

Yliopisto hyväksyy työterveyshuollon erikoislääkärin kouluttajalääkäriksi kirjallisen hakemuksen perusteella. Hakemuksessa kouluttajalääkäri mm. sitoutuu pitämään yllä kouluttajan valmiuksia osallistumalla yliopiston järjestämään pedagogiseen tai muuhun kouluttajakoulutukseen säännöllisesti vuosittain. Tätä koulutusta yliopistot ovat järjestäneet sekä yhdessä että erikseen. Koulutusten tarkoituksena on päivittää ja kehittää kouluttajien tietoja, taitoja sekä ajattelutapoja ja asenteita erikoistuvan lääkärin oppimisen tukemiseksi. Yhtenä kouluttajaoikeuksien hyväksymisen edellytyksenä 15.9.2017 lähtien on, että uusi kouluttaja suorittaa Kouluttajan startti -kurssin puolen vuoden (6 kk) sisällä kouluttajanoikeuksien hyväksymisestä.

Vuonna 2021 kouluttajakoulutuksessa jatketaan aiemman koulutustarjonnan mukaisesti. Koulutustarjontaan kuuluu Kouluttajan startti –kurssi, pedagogista osaamista syventävä Kehity kouluttajana –koulutus sekä kouluttajalääkärin pedagogiset iltapäivät vaihtuvine teemoineen. Näiden koulutusten lisäksi kouluttajalääkäreille järjestetään vuosittain pedagogisiin aiheisiin painottuva valtakunnallinen Lukuvuoden avajaiset -seminaari. Kouluttajakoulutusta suunnitellaan ja toteutetaan viiden yliopiston yhteistyössä. Lisäksi yliopistot tarjoavat aluekoulutuksia omien alueidensa kouluttajille ja koulutuspaikoille.

Vuoden 2020 aikana koronapandemian takia olemme luopuneet valtakunnallisiin koulutuksiin osallistumisista yliopiston tiloissa (ns. satelliiteista). Kaikkiin kouluttajakoulutuksiin on sen sijaan ollut mahdollista osallistua etäyhteyksillä. Vuoden 2021 koulutusten toteutuksessa seurataan ajankohtaisten tilanteiden mukaisia ohjeistuksia ja koulutusten suunnittelu sekä toteutus pidetään mahdollisimman joustavana.

Kouluttajaoikeuksia ylläpitäviä ja kouluttajataitoja kehittäviä koulutuksia ovat myös erikoislääkärikoulutuksen valtakunnallinen seminaari, starttiseminaarit, ns. aluekoulutukset ja muut yliopistojen erikseen hyväksymät vähintään kolmen tunnin kestoiset pedagogiset koulutustapahtumat. Virtuaaliyliopistossa oleva Opettajainhuone toimii erityisesti pedagogisten koulutusten, keskinäisen yhteydenpidon ja tiedotuksen foorumina. Kouluttajalääkäreille suunnattu kouluttajan opas Kysy, kuuntele, kannusta ja kehity (2016) mahdollistaa myös omatoimista ohjaukskirjallisuuteen perehtymistä. Opasta käytetään myös materiaalina kouluttajakoulutuksissa.

Kouluttajakoulutuksen kehittämislinjat noudattavat erikoislääkärikoulutus uudistusta ketterästi eri vaiheiden mukaisesti.

Kouluttajalääkärioikeuksia ylläpitävät koulutukset (listalla lueteltu keskeisimmät hyväksytyt kurssit)

Kouluttajalääkärin startti –kurssi	• Itseopiskelukurssi, jossa palautettavia tehtäviä, paikallinen uusille • Käytössä 15.9.2017 lähtien, koko ajan käytettävissä

Kehity kouluttajana - koulutus	· Valtakunnallisesti monimuotokoulutuksena 1-2 kertaa vuodessa
Lukuvuoden avajaiset -seminaari	· Valtakunnallisesti etäyhteyksin, vastuuyli-vaihtuu vuosittain opisto
Starttiseminaarit	· Kahdesti vuodessa
Aluekoulutukset ja muut erikseen nime-tyt koulutukset	· Yliopistojen toteuttamina lähikoulutuksina
Pedagogiset iltpäivät	· Iltpäiväkoulutukset järjestetään 2-4 kertaa vuodessa
Tth-ERLkoulutuksen valtakunnallinen seminaari	· Kaksipäiväinen, seminaari, joka järjestetään vuorovuosin eri yliopistopaikkakunnilla
Muut yliopistojen erikseen hyväksymät väh. kolmen tunnin kestoiset pedagogiset koulutustapahtumat	

2.2.Yhteistyö Työterveyslaitoksen kanssa

Yliopistot ja Työterveyslaitos tekevät työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen yhteistyötä ja koulutuksen kehittämistä monella tavalla. Työterveyslaitos hallinnoi STM:n valvonnassa rahoituslain mukaista määrärahan käyttöä. Työterveyslaitos huolehtii erikoislääkärikoulutuksen yliopistollisen opetussuunnitelman edellyttämän kuuden kuukauden työterveyslaitosjakson järjestämisestä. Työterveyslaitoksella on viisi toimipistettä (Helsinki, Turku, Tampere, Kuopio ja Oulu), joissa em. työterveyslaitosjakson voi suorittaa. Alue-toimipisteissä jakso toteutetaan kliinisessä työssä ja yhteistyössä paikallisen yliopistollisen keskussairaalan työlääkätieteen poliklinikan kanssa. Erikoistumistoimia on yhteensä 23, joista 11 toimen sekä kolmen kouluttajan rahoitus tulee rahoituslain erillismäärärahasta. Jakso on mahdollista suorittaa myös opetussuunnitelmassa (OPS) nimettyjen keskussairaaloitten työlääkätieteen poliklinikoilla yhteistyössä Työterveyslaitoksen kanssa.

Työterveyslaitosjaksoa on viime vuosina kehitetty rakentamalla koulutuksellisia sisältömoduuleja, ja huolehtimalla näiden tarjonnasta valtakunnallisesti. Moduulit kokoavat yhteen keskeisiä aihekokonaisuuksia: altistuminen ja erityisen sairastumisen vaaran arviointi, ammattitaudit, sisäilma, tutkimustiedon kriittinen arviointi, työn psykososiaalinen kuormitus ja kognitiivinen ergonomia sekä ammattikuljettajien ajoterveys.

Lisäksi Työterveyslaitos tarjoaa täydennyskoulutusta, kuten työterveyshuollon pätevoittävää koulutusta. Tämä lisää merkittävästi koulutuksen tarjontaa. Pätevoittävästä kurssista hyväksytään teoriakoulutukseksi 100 tuntia (1.8.2017 jälkeen suoritettuna, tätä ennen 40 tuntia).

2.3.Yhteistyö muiden organisaatioiden kanssa

STM:n Terveystieteiden tutkimuskeskuksen ammattihenkilöiden neuvottelukunnan (TANK) alaisessa erikoislääkärikoulutuksen koordinaatiojaksossa toimii pysyvänä asiantuntijana professori Leena Ala-Mursula.

HY:n professori Kari Reijula toimii Euroopan erikoislääkäriyhdistyksessä (UEMS) alamme erikoislääkärikoulutuksen johtokunnassa ja sen EU-tason erikoislääkärikoulutusta valmistelevalle kehittämissuunnitelman puheenjohtajana. Työryhmä tuotti ensimmäisen yleiseurooppalaisen tentin kysymyspankin ja pilotoi tenttiä 23.1.2020 Brysselissä. Seuraava kuulustelu on tarkoitus toteuttaa 6/2021.

Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen valtakunnallinen verkosto osallistuu alan koulutusten järjestämiseen yliopistojen lääketieteellisten tiedekuntien muiden oppialojen, Suomen Työterveyslääkäriyhdistyksen (STLY), alueellisten Lääketiedetapahtumien, Kelan ja vakuutusjärjestelmän sekä työsuojeluviranomaisten kanssa. Osallistumme myös alan substanssia ja koulutuksen kehittämistä koskeviin koulutuksiin, seminaareihin ja kongresseihin kotimaassa ja ulkomailla (esim. AMEE ja ICOH). Kari Reijula on myös kansainvälisen työterveysjärjestö ICOH:in johtokunnan jäsen.

Professori Riitta Sauni edusti vuonna 2020 päättyneellä kaudella yliopistojen työterveyshuollon erikoislääkärikoulutusverkostoa STM:n työterveyshuollon neuvottelukunnan kehittämisjaostossa ja professori Leena Ala-Mursula vastaavasti koulutusjaostossa, myös osana kliinisen opettajan tehtävänkuvaa. Neuvottelukunta on tärkeä yhteistyöfoorummi ja tavoitteemme on jatkaa edustustamme niissä jaostoissa, jotka käsittelevät meille olennaisia kysymyksiä ja jatkavat toimintaansa uudella kaudella.

Erikoislääkärikoulutuksen työelämäyhteyksiä ylläpidämme työskentelemällä myös muissa valtakunnallisissa ja alueellisissa työterveys- ja työhyvinvointialan verkostoissa sekä tutkimus- ja kehityshankkeissa. Vuonna 2021 näitä ovat esimerkiksi MYÖTE, TYÖOTE, TYKYTUO, KUURA- projektit/hankkeet.

Muusta keskeisten sidosryhmien kanssa tehtävästä yhteistyöstä kts. myös kohta 2.1.

3. Koulutustarjonta

Yliopistot järjestävät ja tarjoavat yhteistyössä koulutuksia erikoistujille ja kouluttajille yliopistojensa alueella ja virtuaaliyliopistossa. Erikoistujat ja kouluttajat voivat osallistua minkä tahansa yliopiston järjestämään koulutukseen riippumatta siitä, missä yliopistossa ovat kirjoilla tai minkä yliopiston hyväksymiä kouluttajia ovat. Koulutukset ovat maksuttomia. Kaikista ohjatuista kursseista haetaan erikoistumiskoulutukseen teoriakoulutuksen tunteja. Myös suuresta osasta itseopiskelukursseja voi saada näitä tunteja, mikä edellyttää kurssialueella määriteltujen, muille vapaaehtoisten kurssitehtävien (tentti, essee, ym.) hyväksyttyä suorittamista.

Teoriakoulutuksen tunteja vaaditaan erikoistumisajalta yhteensä 200 tuntia, joista 60 tuntia tulee olla Työterveyshuollon virtuaaliyliopiston kursseja. Ennen 1.8.2017 aloittaneilla teoreettista kurssimuotoista koulutusta vaaditaan yhteensä 100 tuntia.

3.1. Valtakunnallinen seminaari

Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen valtakunnallinen seminaari

Järjestävä yliopisto: Helsingin yliopisto Aihe: Kansainvälinen työterveyshuolto Ajankohta: 16.-17.11.2021

Paikka: Helsinki (Kalastajatorppa)

Teoriakoulutuksen tunnit: tullaan hakemaan

Seminaari hyväksytään myös kouluttajilta vuosittain vaadituksi osallistumiseksi yliopiston järjestämään pedagogiseen ja muuhun koulutukseen. Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen valtakunnallinen seminaari marraskuussa 2020 peruttiin koronapandemian vuoksi ja Helsingin yliopiston järjestämisvuoro siirtyy vuodelle 2021. Alustava ohjelma julkaistaan helmikuussa 2021.

3.2. Kouluttajakoulutus

Kouluttajalääkäreiden Lukuvuoden Avajaiset

Vastuuyliopisto: Turku

Ajankohta: 15.9.2021

Lukuvuoden avajaiset on valtakunnallinen erikoislääkärikouluttajille suunnattu seminaari, jossa käsitellään erikoislääkärikoulutuksen ja ohjauksen ajankohtaisia asioita. Seminaari suunnitellaan yhdessä yliopistojen

kesken ja toteutetaan vuosittain kiertävän periaatteen mukaisesti eri yliopistopaikkakunnilla. Seminaari hyväksytään kouluttajilta vuosittain vaaditaksi osallistumiseksi yliopiston järjestämään pedagogiseen ja muuhun koulutukseen. Tilaisuudessa käydään läpi ajankohtaiset kouluttajia ja erikoistuvia koskevat asiat. Mukana on usein vierailevia luennoitsijoita verkostosta.

Kouluttajalääkärin startti -kurssi

Järjestävä yliopisto: kaikki yliopistot. Ajankohta: koko ajan käytettävissä.

Uuden kouluttajan on suoritettava tämä kurssi kuuden (6) kuukauden kuluessa kouluttajaoikeuksien myöntämisestä. Vanhoilla kouluttajilla kurssin suorittaminen hyväksytään heiltä vuosittain vaadittavaksi pedagogiseksi koulutukseksi. Kouluttajalääkärin startti -kurssin suorittamalla uusi kouluttaja hankkii hyvät valmiudet ohjaamisen aloittamiseksi. Kurssi yhtenäistää ja tasalaatuistaa aloittavien kouluttajalääkäreiden koulutuksen koko maassa. Kurssin suorittamisesta hyötyvät myös koulutusta jo aikaisemmin tehneet kouluttajat.

Kehity kouluttajana - kouluttajalääkärin pedagoginen jatkokoulutus

Järjestävä yliopisto: kaikki yliopistot.

Ajankohta: Syksy 2020 - kevät 2021, tarpeen mukaan toinen toteutus vuonna 2021.

Koulutus syventää kouluttajalääkäreiden pedagogista osaamista ja se on suunnattu kouluttajalääkäreinä jo jonkin aikaa toimiville erikoislääkäreille. Koulutus toteutetaan tilanteen salliessa lähi- tai muussa tapauksessa etätapaamisin ja siihen kuuluu teemoihin liittyviä tehtäviä ja materiaaleja.

Kouluttajalääkärin pedagogiset iltapäivät

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto.

Vuonna 2021 järjestetään 2-4 pedagogista iltapäivää, jotka on suunnattu etenkin kouluttajalääkärin perustaidot jo hankkineille. Kevään tilaisuudet ovat 12.1.2021 ja 20.4.2020. Tilaisuuksien tavoitteena on syventää edelleen kouluttajien pedagogista osaamista ajankohtaisten aiheiden parissa. Koulutukset järjestetään siten, että niihin voi osallistua mahdollisuuksien mukaan paikan päällä Helsingissä tai etänä. Tilaisuudet ovat suunnatut kaikille yliopistoverkoston kouluttajalääkäreille.

Opettajainhuone

Vastuuyliopisto: Itä-Suomen yliopisto.

Alue on koko ajan käytettävissä ja sitä päivitetään jatkuvasti. Opettajainhuone on tieto- ja viestintäalue yliopistojen kanssa kouluttajasopimuksen tehneille kouluttajalääkäreille. Opettajainhuoneeseen kootaan kaikki pedagogisten iltapäivien ja Lukuvuoden avajaisten materiaalit ja jaetaan pedagogisia vinkkejä ja materiaaleja opettamisen ja ohjaamisen tueksi.

3.3.Ohjatut koulutukset

Ajan hermolla -seminaarit

Järjestävä yliopisto: Helsingin yliopisto.

Ajankohta: Vuonna 2021 järjestetään yksi seminaari keväällä 2021 ja toista suunnitellaan loppuvuoteen 2021.

Teoriakoulutuksen tunnit: yhdestä seminaarista saa 3 tuntia.

Ajan hermolla –seminaarit käynnistettiin keväällä 2017 ja kokemukset niistä ovat olleet myönteisiä. Seminaa-

reja järjestetään yleensä kahdesti vuodessa ja niiden aiheet rakentuvat nimensä mukaisesti työterveyshuoltoa koskevista ajankohtaisista ja polttavista teemoista. Kohderyhmänä ovat työterveyshuoltoon erikoistuvat lääkärit ja heidän kouluttajansa sekä muut koulutustoimintaan sitoutuneet henkilöt koulutuspaikoissa ja sidosryhmissä.

Eettisesti haastavat tilanteet työterveyslääkärin työssä

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto.

Ajankohta: suunnitellaan syksyllä 2021 ja toteutetaan keväällä 2022.

Teoriakoulutuksen tunnit: 9 t.

Eettisesti haastavat tilanteet työterveyslääkärin työssä –kurssi toteutetaan vaihtuvien teemojen mukaisesti kolmena työpajana. Työpajoissa käsitellään tapauspohjaisesti työterveyslääkärin työssään kohtaamia eettisiä haasteita. Tapauksiin haetaan ratkaisuja keskustellen yhdessä erikoistujien, kouluttajien ja asiantuntijoiden kanssa. Lisäksi kurssilla sovelletaan osin lainsäädäntöä ja muita tapauksiin liittyviä ohjeistuksia. Tavoitteena on vahvistaa työterveyslääkärin ammatillista roolia ja –identiteettiä haastavissa tilanteissa.

Epidemiologia

Järjestävä yliopisto: Tampereen yliopisto. Ajankohta: syksy 2021.

Teoriakoulutuksen tunnit: 15 t.

Verkkokurssilla opetellaan epidemiologian peruskäsitteitä työterveyden näkökulmasta. Kurssin suoritettuaan opiskelija ymmärtää epidemiologian peruskäsitteet, osaa hahmotella tutkimussuunnitelman, tuntee sairauksien esiintyvyyden mittaluvut, epidemiologisen tutkimuksen tyypit, aineiston analysoinnin pääperiaatteet, syy-yhteyden arvioinnin sekä tutkimuksen tulkin periaatteet ja osaa arvioida virhelähteitä sekä lukea kriittisesti julkaisuja.

Epidemiologinen tutkimus –seminaarisarja, UUSI

Vastuuyliopisto: Itä-Suomen yliopisto

Ajankohta: joka kuukauden kolmas torstai alkaen 21.1. (ei kesä-elokuu, joulukuu)

Teoriakoulutuksen tunnit: anotaan 15 t (koko seminaarisarjasta)

Kurssin muodostavan seminaarisarjan tavoitteena on lisätä erikoistuvien ja kouluttajien epidemiologista osaamista ja tutkimusten kriittistä arviointikykyä. Kuukausittaisissa seminaareissa käydään läpi valtakunnallisen kuulustelun vaatimuksena olevia tutkimusjulkaisuja sekä epidemiologian perusteita yhdessä ja työterveyden professorin kanssa keskustellen. Kurssiin kuuluu tehtäviä ja verkkoaineistoja.

Konepajatyö

Järjestävä yliopisto: Tampereen yliopisto.

Ajankohta: syksy 2021

Teoriakoulutuksen tunnit: 15 t.

Verkkokurssilla opetellaan konepajatyön terveysvaaroja ja niiden hallintaa, erityisesti hitsaustyön näkökulmasta. Aihealueita mm. ovat altistuminen ja ammattitaudit konepajateollisuudessa. Kurssin tavoitteena on myös tutustuttaa kurssilaiset hitsauksessa käytettäviin erilaisiin laitteisiin sekä eri hitsausmenetelmiin.

Miten valmistaudun toimintasuunnitelmapalaveriin?

Järjestävä yliopisto: Oulun yliopisto Ajankohta: syksy 2021

Teoriakoulutuksen tunnit: 15 t

Verkkokurssin tavoitteena on oppia työterveysyhteistyössä tärkeitä taitoja ja ajattelutapoja. Kurssin käytyään

opiskelija on syventänyt teoreettista ymmärrystään työterveyshuollon monitasoisista asiakkuuksista, taitojaan työterveysyhteistyön tavoitteiden asettelusta yhdessä asiakkaiden kanssa, taitojaan raportoida työterveystoimintaa monipuolisesti sekä taitojaan arvioida ja sanoittaa toiminnan vaikuttavuutta eri näkökulmista. Esillä ovat myös sanallisten aineistojen raportoinnin taidot, joista on hyötyä kaikenkokoisissa asiakkuuksissa, myös tilanteissa, joissa mahdollisuudet kvantitatiivisiin analyyseihin ovat rajalliset. Kurssiin sisältyvät luennot ja kirjalliset opiskelumateriaalit verkossa, oppimistehtävät, itsenäinen työskentely oman asiakasorganisaation parissa ja verkkokeskustelut sekä -tapaaminen.

Mitä kuntoutusta ehdotan työntekijälle – UUSI

Järjestävä yliopisto: Helsingin yliopisto.

Ajankohta: 5.10.2021.

Teoriakoulutuksen tunnit: 6t.

Kurssin kohderyhmänä ovat kaikki erikoistuvat ja heidän ohjaajansa. Kurssin käytyään osallistuja osaa hyödyntää kuntoutustarjontaa monipuolisesti työntekijän työkyvyn tukena. Tutustumme erilaisiin kuntoutusmuotoihin ja harjoitteleme käytännön esimerkkien avulla, mitä kuntoutusmuotoja kannattaa milloinkin valita. Kurssi sisältää lähipäivän lisäksi esitehtäviä. Lähipäivä toteutetaan tilanteesta riippumatta joko lähiope- tuksena tai webinaarina.

Osaava tiedonhaku työterveyshuollossa

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto

Ajankohta: alkusyksy 2021

Teoriakoulutuksen tunnit: 10 t

Työterveyslääkärillä on jatkuva tarve löytää nopeasti ajantasainen tieto, oli sitten kyseessä työperäisten altisteiden torjunta, toksikologia tai tuoreimmat viranomaismääräykset ja lainsäädäntö. Verkkokurssi valmentaa näiden sähköisten työterveyshuollon tietolähteiden käyttöön. Koulutuksen materiaalit ovat lyhyitä videoluentoja, jotka perehdyttävät tietokantojen tietosisältöön ja käyttötekniikkaan. Omaa käyttötaitoa pääsee kehittämään harjoitustehtävillä, joiden ratkaisemiseen käytetään kotimaisia ja kansainvälisiä tietokantoja.

Sisäilman orgaaniset ja epäorgaaniset epäpuhtaudet ja riskienhallinta – näyttöön perustuvaa lääketiedettä

Järjestävä yliopisto: Turun yliopisto.

Ajankohta: kevät 2021.

Teoriakoulutuksen tunnit: anotaan 15 t.

Ohjatulla verkkokurssilla käydään läpi muuttuva lainsäädäntö ja viranomaisohjeet sekä niiden soveltaminen käytännön tilanteissa. Kurssin käytyään erikoistuva tuntee lainsäädännön sisällön ja viranomaisohjeet ja osaa tulkita erilaisia mittauspöytäkirjoja ja rakenneteknisiä raportteja, osaa itsenäisesti tehdä oirekyselyjä ja tulkita niiden tuloksia sekä tehdä riskinarviointia käytännön työpaikoilla esiin tulevista tilanteista. Kurssin suorittuana erikoistuva tuntee eri tyyppisissä työympäristöissä esiin tulevat altisteet ja osaa antaa ohjeet niiltä suojautumiseen ja biosidien oikeaan käyttöön. Kurssilla käydään läpi tuorein tieteellinen tutkimustieto sekä Suomesta että ulkomailta. Lähipäivät tammikuussa 2021 ja helmikuussa 2021, anotaan 15 h teoreettiseen koulutukseen.

Sisäilmaongelmien hallinnan uudet käytännöt työterveyslääkärin työssä

Järjestävä yliopisto: Helsingin yliopisto. Ajankohta: kevät 2021

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 6 t.

Kurssi antaa yleiskuvan siitä, miten työterveyslääkäri toimii sisäilmaongelmissa uuden tutkimustiedon ja käynnissä olevan asennemuutoksen perusteella. Käynnissä on merkittävä muutos toiminatavoissa ja työter-

veyslääkäreiden tulee hallita uudet toimintatavat. Hiljattain julkaistu Käypä hoito -suositus kosteus- ja homevaurioihin liittyen sekä TTL:n julkaisemat sisäilmasta oireilevien työntekijöiden tutkimusohjeet käydään pääkohdittain läpi koulutuksen aikana. Kurssi on käytännönläheinen ja sen oppeja voi hyvin soveltaa työterveyshuollon työssä. Seminaaripäivän jälkeen osallistuja tuntee muun muassa keskeisimmät työpaikan sisäilmaongelmien piirteet ja niiden yleisyyden, työterveyshuollon moniammatillisen toiminnan pääpiirteet sisäilmaongelmien tunnistamisessa ja hallinnassa sekä uudistunut hyvän käytännön oireilevan potilaan kohtaamisessa.

Taloustietoa työterveyslääkärille 1

Järjestävä yliopisto: Tampereen yliopisto. Ajankohta: kevät 2020

Teoriakoulutuksen tunnit: 15 t. Lisäksi Tampereen yliopisto hyväksyy kurssin Moniammatillisten johtamisopintojen valinnaiseen osaan 1 op oppimispäiväkirjan kanssa.

Verkkokurssin tavoitteena on oppia ymmärtämään työterveyshuollon toimintaympäristön taloudelliset lainalaisuudet.

Toksikologiaa terveyslääkäreille

Järjestävä yliopisto: Turun yliopisto.

Ajankohta: kevät 2021.

Teoriakoulutuksen tunnit: anotaan 15 t.

Tämän ohjatun verkkokurssin tavoitteena on perehtyä työtoksikologian ja työlääketeollisen vaaranarvioinnin perusteisiin. Erityisesti tarkastellaan kemiallisen altistumisen tunnistamista, altisteammatteja, kemiallisten aineiden ominaisuuksia, altistumisen arviointia ja seuranta, vaikutusmekanismeja ja päättelyn periaatteita. Kurssilla perehdytään toksikologisten mittausmenetelmien tulkintaan ja riskinarviointiin käytännön työterveyslääkärin työssä ilmenevissä tilanteissa. Kurssilainen tuntee myös aihepiiriä sivuavan lainsäädännön ja viranomaisohjeet osa osaa soveltaa niitä käytännön työssään. Lähipäivät maaliskuu 2021 ja huhtikuu 2021, anotaan 15 h koulutukseen.

Työllistymiskyvyn tukeminen

Järjestävä yliopisto: Oulun yliopisto. Ajankohta: kevät 2021

Teoriakoulutuksen tunnit: 15 t

Työllistymiskyvyn terveydellisten edellytysten tukeminen on ajankohtainen terveystarkastusperuste ja aihe neuvontaan ja ohjaukseen. Kurssin käytyään opiskelija on perehtynyt työllistymiskyvyn tukemisessa tärkeisiin käsitteisiin ja ajattelutapoihin sekä lisännyt valmiuksiaan paikallisten yhteistyöverkostojen rakentamiseen. Ohjattu verkkokoulutus sisältää verkkoaineistoon perehtymistä, erilaisia oppimistehtäviä ja tuutoroituja verkkokeskusteluja.

Työpaikkaselvitys ja terveystarkastus työtoimintalähtöisesti

Järjestävä yliopisto: Oulun yliopisto. Ajankohta: kevät 2021

Teoriakoulutuksen tunnit: 15 t.

Kurssin käytyään opiskelija on syventänyt ymmärrystään työterveyshuollon menettelytapojen teoreettisista ja historiallisista lähtökohdista sekä lisännyt taitojaan osuvien tavoitteiden ja toimintamuotojen valitsemisessa terveystarkastuksissa ja työpaikkaselvityksissä, asiakkaiden muuttuvia tilanteita ja työtoimintaa yhteistyössä jäsentäen. Kurssi sisältää ennakkotyöskentelyä, opetusvideoita, verkkokeskustelun Moodle-oppimisympäristössä, verkkotapaamisen sekä välitehtävistä koottavan kirjallisen tuotoksen.

Työterveyslääkärin lakipakki 1

Järjestävä yliopisto: Tampereen yliopisto. Ajankohta: syksy 2021.

Teoriakoulutuksen tunnit: 15 t. Lisäksi Tampereen yliopisto hyväksyy kurssin Moniammatillisten johtamisopintojen valinnaiseen osaan 1 op oppimispäiväkirjan kanssa.

Verkkokurssin tavoitteena on avata työterveyshuollossa työskenteleville lääkäreille työterveyshuollon kannalta keskeisiä lakeja. Pääpaino tässä lakipakin ensimmäisessä osassa on puhtaasti työterveyshuoltoa koskevassa työterveyshuoltolainsäädännössä.

Työterveyslääkärin lakipakki 2

Järjestävä yliopisto: Tampereen yliopisto. Ajankohta: kevät 2021.

Teoriakoulutuksen tunnit: 15 t. Lisäksi Tampereen yliopisto hyväksyy kurssin Moniammatillisten johtamisopintojen valinnaiseen osaan 1 op oppimispäiväkirjan kanssa.

Verkkokurssin tavoitteena on avata työterveyshuollossa työskenteleville lääkäreille työterveyshuollon kannalta keskeisiä lakeja. Tässä Työterveyslääkärin lakipakin toisessa osassa perehdytään työturvallisuuslakiin ja työsopimuslakiin.

Työterveyslääkäri yhteiskunnallisena vaikuttajana - UUSI

Vastuuyliopisto: Itä-Suomen yliopisto

Ajankohta: 19.4.-31.5.2021

Teoriakoulutuksen tunnit: 10 t

Mitä yhteiskunnallisella vaikuttavuudella tarkoitetaan? Miksi työterveyslääkärin tulisi toimia yhteiskunnallisena vaikuttajana? Miten työterveyslääkäri voit vaikuttaa asuinpaikkakuntansa hyvinvointiin ja elinvoimaan? Millaisia vaikutuskanavia voi hyödyntää? Kenen kautta ja kenen kanssa? Millaisia vaikuttamisen taitoja tarvitaan? Kurssilla käsitellään monipuolisesti ja laaja-alaisesti työterveyslääkärin asemaa, ammatti-identiteettiä ja työn merkittävyyttä. Kurssin webinaari on torstaina 29.4. klo 12 alkaen.

Työterveysneuvottelu

Vastuuyliopisto: Itä-Suomen yliopisto

Ajankohta: 23.3.-15.5.2021

Kurssi on päivitetty vuonna 2020

Teoriatunnit: 10 t

Tämän verkkokurssin jälkeen osallistuja ymmärtää työterveysneuvottelujen merkityksen osana työkyvyn ja työhön paluun tukea; hallitsee työterveysneuvottelujen sujuvan käymisen ja niihin liittyvät hyvät kokouskäytännöt ja osaa toimia ammattilaisena myös ristiriitaisissa neuvotteluissa; ymmärtää työterveysneuvottelujen merkityksen ja roolinsa siinä osana yrityksen kanssa tehtävää aktiivista työterveysyhteistyötä; hallitsee työterveysneuvotteluihin liittyvät tietosuojakäytännöt; pystyy käymään työterveysneuvotteluja työntekijää ja työnantajaa hyödyttävällä tavalla.

Tunnista tärinän terveysvaikutukset UUSI

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto

Ajankohta: syksy 2021

Teoriatunnit: 9 t

Ohjattu uusi verkkokurssi pohjautuu uudistettuun tärinän itseopiskelukurssin materiaaliin. Sen tavoitteena on, että opiskelija saa valmiudet tunnistaa työt ja työmenetelmät, joissa voi altistua käsiin tai kehoon kohdistuvalle tärinälle sekä valmiudet arvioida tärinän terveysvaikutuksia ja siltä suojautumiskeinoja sekä hallita terveysriskiä. Kurssi toteutetaan syksyllä 2021 kaksiosaisena. Sen laajuus on 9 tuntia

Uni ja työ

Järjestävä yliopisto: Oulun ja Helsingin yliopistot Ajankohta: syksy 2021 - kevät 2022

Teoriakoulutuksen tunnit: 15 t

Kurssi on suunnattu erikoistuville ja kouluttajille. Kurssin tavoitteena on syventää osallistujan osaamista unen ja vireystilan vaikutuksista työ ja -toimintakykyyn, epätyypillisten työaikojen ja vuorotyön arvioinnissa ja hait-

tojen vähentämisessä, sekä unettomuuden ja vireystilaan vaikuttavien sairauksien hoidossa. Kurssi on mahdollista suorittaa kokonaan verkossa. Kurssiin kuuluu verkkotapaamisia ja verkkoympäristössä suoritettavia tehtäviä.

Viestintä ja neuvottelu työterveyslääkärin työssä

Järjestävä yliopisto: Turun yliopisto.

Ajankohta: syksy 2021

Teoriakoulutuksen tunnut: anotaan 10t.

Lähiopetuspäiviä ja harjoituksia sisältävän kurssin suoritettuaan erikoistuva osaa rakentaa yhteistyötä työpaikan eri toimijoiden kanssa ja neuvotella työntekijöiden terveyden ja työkyvyn edistämiseen tai työpaikan työturvallisuuden lisäämiseen tarvittavista toimista. Kurssin luennoitsijoina toimivat työterveyden ja viestinnän ammattilaiset. Alustusten lisäksi erikoistuvat harjoittelevat yhteistyöpalaveriin valmistautumista ja palaveritilannetta käytännön läheisissä harjoituksissa. Lähipäivät syyskuussa ja lokakuussa 2021, anotaan 10 h teoreettisen koulutuksen tunteja.

Yritysjohdamisen osaamista työterveyslääkäreille

Järjestävä yliopisto: Oulun yliopisto. Ajankohta: syksy 2021

Teoriakoulutuksen tunnit: 15 t

Kurssin käytyään työterveyslääkäri tuntee peruskäsitteitä ja tavallisimpia käytäntöjä yrityselämän johtamisessa, liittyen etenkin strategiseen suunnitteluun, talousjohtamiseen ja työoikeudellisiin kysymyksiin. Ymmärtäessään paremmin yrityselämän lainalaisuuksia työterveyslääkäri osaa perustella ja muotoilla työterveyshuollon suosituksia niiden vaikuttavuutta tukevalla tavalla. Käsitteiden osaaminen tukee hyvän työterveysyhteistyön rakentamista. Yrityselämän johtamisosaamisen perusteisiin keskittyvä kurssi täydentää terveydenhuoltoon painottuvia erikoislääkärikoulutuksen johtamisopintoja (10-30 op) työterveyslääkäreiden erityistarpeisiin. Toteutus sisältää tallennettuja asiantuntijaluentoja ja verkkotehtäviä.

3.4. Itseopiskelu

Altistelähtöiset terveystarkastukset- harjoitus tekee (rakennus)mestarin – UUSI

Järjestävä yliopisto: Helsingin yliopisto.

Ajankohta: Huhtikuu 2021.

Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 6 t.

Kurssin kohderyhmänä ovat kaikki erikoistuvat ja heidän ohjaajansa. Kurssin käytyään osallistuja osaa suunnitella ja toteuttaa altistelähtöisiä terveystarkastuksia. Kurssilla perehdytään altistelähtöisten terveystarkastusten säädöksiin ja uudistuneisiin ohjeisiin käyttämällä rakennusalaa esimerkkinä. Kurssi on itseopiskelukurssi, jossa on sähköinen tentti.

Ammattitaudit

Vastuuyliopisto: Tampereen yliopisto. Kurssi päivitetään vuonna 2021.

Teoriakoulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää verkkotentin hyväksytysti suorittamista.

Kurssin tavoitteena on oppia ammattitauteihin liittyvät keskeisimmät asiat: käsitteet, lainsäädäntö, ilmoitusvelvollisuus, tavallisimpien ammattitautien yleisyys, ammattitautien selvittäminen ja tutkimusten porrastus.

Ammattitaudit 10

Vastuuyliopisto: Tampereen yliopisto. Kurssi päivitetään vuonna 2021.

Teoriakoulutuksen tunnit: haetaan 5 t, edellyttää verkkotentin hyväksytysti suorittamista.

Ammattitaudit 10 käsittää kymmenen yleistä ammattitautia. Osioissa käydään läpi ammattitautikohtaisesti

yleisyys, altisteet, taudinkuva, diagnostiikka ja toimintatavat ammattitautiepäilyn herätessä.

B-lausunto: Opi tekemään hyvä B-lausunto

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto.

Kurssi on päivitetty 2019. Kurssi päivitetään 2021 ja sen jälkeen siitä saa 5 teoriakoulutuksen tuntia.

Työterveyshuollon erikoislääkärin yksi keskeinen osaamisalue on työ- ja toimintakyvyn arviointi. Itseopiskelukurssilla painotetaan potilastapauksiin liittyvän harjoittelun lisäksi laajempaa ymmärrystä siitä, mitä tarkoitusta varten ja miksi B-lausuntoja kirjoitetaan.

E-lausunnot ja tapaturmat

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto. Kurssi päivitetään vuonna 2021.

Teoriakoulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää kurssitehtävän hyväksytysti suorittamista

Kurssin jälkeen osallistuja osaa laatia hyvän E-lausunnon, tuntee E-lausunnon käyttöaiheet ja tapaturmalajien perustiedot, lainsäädännölliset ja käytännölliset erot sekä korvausten sisällöt (ammattitaudit pois lukien) koskien sosiaali- ja lakisääteisiä vakuutuksia.

Elintarviketyö

Vastuuyliopisto: Tampereen yliopisto. Kurssi päivitetään vuonna 2021.

Teoriakoulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää verkkotentin hyväksytysti suorittamista.

Kurssin tavoitteena on perehdyttää elintarvikealan työolosuhteisiin, altisteisiin ja niiden hallintaan. Aihealueina käsitellään mm. alan erityispiirteitä terveystarkastuksineen ja hygieniavaatimuksineen sekä jauhopölyaltistumista, toistotyötä ja lämpötyöolosuhteita.

Epidemiologia

Vastuuyliopisto: Tampereen yliopisto. Kurssi päivitetään vuonna 2021.

Teoriakoulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää verkkotentin hyväksytysti suorittamista.

Kurssin tavoitteena on antaa perustiedot epidemiologiasta ja edistää työterveyttä koskevien epidemiologisten tutkimusten tulkinnan taitoa.

Epätyypillinen työ ja työterveyshuolto

Vastuuyliopisto: Tampereen yliopisto. Kurssi päivitetään vuonna 2021.

Teoriakoulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää kurssitehtävän hyväksytysti suorittamista.

Verkkokurssin tavoitteena on oppia, mitä on epätyypillinen työ ja miten työurat ovat muuttuneet työelämän muutoksissa, sekä oppia ymmärtämään epätyypillisen työn vaikutuksia terveyteen ja hyvinvointiin.

Erikoistujan koejakson työkalupakki - UUSI

Vastuuyliopisto: Tampereen yliopisto.

Kurssi tehdään kevät-syky 2021

Teoriakoulutuksen tunnit: haetaan valmistumisen jälkeen

Verkkokurssin tavoitteena on antaa perustiedot käytännönläheisesti ja esimerkkien avulla koejakson käytännön työn kannalta tärkeimmistä osa-alueista, kuten ammattitaudeista, riskienarvioinnista, työpaikkaselvityksestä, toimintasuunnitelman teosta, terveystarkastuksista, työterveysyhteistyöstä, keskeisimmästä lainsäädännöstä ja sosiaalivakuutuksesta.

Ergonomia ja tukiranka - UUSI

Vastuuyliopisto: Itä-Suomen yliopisto

Teoriakoulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää kurssitehtävien hyväksytysti suorittamista

Hyvä fyysinen ergonomia on korostunut nyt, kun koronan takia miljoona työntekijää Suomessa siirtyi etätö-

hän. Mutta mistä hyvä fyysinen ergonomia oikein koostuu? Miten sitä voi arvioida ja parantaa? Kurssin jälkeen ymmärrät hyvän ergonomian perusteita ja osaat soveltaa tietoja työssäsi osana tavoitteellista moniammatillista yhteistyötä.

Kemikaalien terveysturvien arviointi ja hallinta

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto. Kurssi päivitys valmistuu vuoden 2021 alussa.
Kurssista ei haeta teoriakoulutuksen tunteja.

Kurssin sisällön muodostavat kemialliset tekijät työssä, kemikaaliturvallisuus työterveyshuollon ja työpaikan yhteistoimintana, kemikaalien terveysturvien arviointi, kemikaalialtistumisen ja terveysturvien hallinta. Kurssin läpikäyminen vie arviolta noin 12 tuntia.

Konepajatyö

Vastuuyliopisto: Tampereen yliopisto. Kurssi päivitetään vuonna 2021.
Teoriakoulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää verkkotentin hyväksytysti suorittamista.

Kurssilla käsitellään konepajatyön terveysturvien ja niiden hallintaa, erityisesti hitsaustyön näkökulmasta. Aihealueita mm. ovat altistuminen ja ammattitaudit konepajateollisuudessa. Kurssin tavoitteena on myös tutustuttaa kurssilaiset hitsauksessa käytettäviin erilaisiin laitteisiin sekä eri hitsausmenetelmiin.

Kuljetusala- ja ajoterveyshäiriöitä

Vastuuyliopisto: Turun yliopisto. Kurssi päivitetään vuonna 2021.
Teoriakoulutuksen tunnit: anotaan 5t.

Kurssin sisältö päivitetään ja itsenäiskäytökurssi avataan syksyllä 2021. Anotaan 5 h koulutustunteja.

Kuntoutus ja työkyvyn tuki työterveyshuollossa

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto. Kurssi päivitetään vuoden 2021 alkuun mennessä.
Kurssista haetaan teoriakoulutukseen 8 t.

Tämän kokonaisuuden tarkoituksena on antaa erikoistuvalla lääkärillä perustiedot siitä, miten työterveyshuollossa ja työpaikalla kuntoutuksen eri keinoja voi käyttää työssä jatkamisen ja työhön paluun tukemisessa. Työkyvyn tuki- työssä korostuu työterveyshuollon ja kuntoutuksen tiivis tapauskohtainen, ts. työpaikka- ja työntekijäkohtainen, yhteistyö. Kurssiin tehdään tentti, jotta kurssilta saa teoriakoulutuksen tunnit.

Kuormittuminen ja palautuminen työelämässä

Järjestävä yliopisto: Tampereen yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2021.
Teoriakoulutuksen tunnit: haetaan 5 t, edellyttää verkkotentin hyväksytysti suorittamista.

Verkkokurssilla opetellaan kuormittumisen ja palautumisen arviointia työterveyden näkökulmasta. Kurssin suoritettuaan opiskelija osaa arvioida työntekijän fyysistä, henkistä ja sosiaalista kuormitusta sekä tunnistaa yksilöllisten ominaisuuksien vaikutuksen kuormittumiseen, osaa arvioida palautumista ja tunnistaa tilapäisen ylikuormituksen ja ylirasitustilan välisen eron. Opiskelija tuntee menetelmiä kuormituksen / palautumisen mittaamiseksi.

Maatalousyrittäjien työterveyshuolto

Vastuuyliopisto: Itä-Suomen yliopisto
Kurssi on päivitetty vuonna 2020
Teoriakoulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää verkkotentin hyväksytysti suorittamista

Kurssin suorittaminen antaa perustiedot maatalousyrittäjien työterveyshuollosta. Kurssin käytyään osallistujat siis tuntee maatalousyrittäjien työterveyshuoltoon liittyvän lainsäädännön; osaa soveltaa maatalousyrittäjien hyvän työterveyshuoltokäytännön periaatteita; osaa tehdä yhteistyötä maatalousyrittäjien ja heidän sidosryhmiensä kanssa työhyvinvoinnin lisäämiseksi; tunnistaa yleisimmät työolojen riskit, keskeiset työpe-

räiset sairaudet ja ammattitaudit; tuntee maatalousyrittäjien lääkinnällisen ja ammatillisen kuntoutuksen erityispiirteet ja osaa ohjata sopivaan kuntoutukseen

Melu ja työ

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2021 Turun yliopiston johdolla. Päivityksen jälkeen kurssista saa 5 teoriakoulutuksen tuntia.

Tietoaineistosta voi lukea mm. ääneen ja meluun liittyvistä käsitteistä, kuulemisen fysiologiasta ja anatomista, melun vaikutuksista, meluallistumisen arvioinnista, meluntorjunnasta ja kuulonsuojaimista, meluvammasta, ja meluallistamiseen työhön liittyvistä terveystarkastuksista.

Miten työterveyshuolto auttaa muuta terveydenhuoltoa? - Työterveyshuolto tutuksi

Vastuuyliopisto: Itä-Suomen yliopisto

Kurssi on päivitetty vuonna 2020

Teoriakoulutuksen tunnit: ei

Oppimismateriaalin tavoite on edistää terveydenhuollon muiden toimijoiden ja työterveyshuollon yhteistyötä työkyvyn tukemiseksi. Animaatioiden, muiden tiivistettyjen materiaalien ja linkkien avulla saa vinkkejä yhteistyöhön sekä hyvän yleiskäsityksen työterveyshuoltojen työstä, erityisosaamisista ja tekemisen tavoista potilastyössä, työkyvyn tukemisessa. Oppimismateriaali on suunnattu muun terveydenhuollon lääkäreille, hoitajille ja muille toimijoille. Se on myös osa Työterveyshuolto erikoistuvalla lääkärille tutuksi -kurssia, joka on koejaksolla olevalle erikoistujalle pakollinen.

Moniammatillisuus työterveyshuollossa – yhteistyöstä voimaa!

Vastuuyliopisto: Itä-Suomen yliopisto

Kurssi päivitetään vuonna 2021

Teoriakoulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää kurssitehtävän hyväksyttyä suorittamista

Kurssin aikana työterveyshuollon ammattihenkilöt ja asiantuntijat sekä heidän toimintansa tulevat tutuiksi. Kurssin jälkeen osallistuja ymmärtää moniammatillisuuden hyödyllisyyden ja tuntee sen monet mahdollisuudet työssään työterveyden edistämiseksi.

Näin julkaisen tieteellisen artikkelin

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto. Kurssi valmistuu toukokuussa 2021.

Teoriakoulutuksen tunnit selviävät myöhemmin.

Kohderymänä ovat työterveyshuoltoon erikoistuvat ja heitä ohjaavat erikoislääkärit. Opit tieteellisen julkaisemisen keskeisiä periaatteita: kurssilla käydään läpi, miten tieteellinen artikkeli lähetetään lehteen ja mitä vertaisarviointi käytännössä tarkoittaa.

Näkökulmia suomalaisen työn, työlääkätieteen ja työterveyshuollon historiaan

Vastuuyliopisto: Itä-Suomen yliopisto

Kurssi on päivitetty vuonna 2020

Teoriakoulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää kurssitehtävän hyväksytysti suorittamista

Kurssin jälkeen osallistuja tuntee suomalaisen työn, työlääkätieteen ja työterveyshuollon historiaa; osallistujalla on selkeä käsitys nykykäytäntöihin johtaneista tekijöistä; osallistuja ymmärtää työn ja yhteiskunnallisen kehityksen merkityksen työterveyshuollon kehitykselle; osallistujan identiteetti työterveyslääkärinä vahvistuu.

Occupational safety and health (OSH) -UUSI

Responsible organiser: University of Eastern Finland
Theoretical hours: 5 hours, after accepted accomplishment

Do you want to or need to improve your skills on OHS in English? If your answer is yes, this is a special offer for you! This course familiarizes you with the OSH-vocabulary, which helps you to read and write scientific articles, reports, and media releases on OHS issues and to take part in seminars in English in specific themes. Moreover, this course gives you an overview what is going on in the global field of OSH.

Osaava tiedonhaku työterveyshuollossa

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto
Kurssi on valmistunut vuonna 2018, päivitetty 2020
Teoriakoulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää kurssitehtävän hyväksytyä suorittamista

Työterveyslääkärillä on jatkuva tarve löytää nopeasti ajantasainen tieto, oli sitten kyseessä työperäisten altisteiden torjunta, toksikologia tai tuoreimmat viranomaismääräykset ja lainsäädäntö. Verkkokurssin tavoite on perehdyttää näiden sähköisten työterveyshuollon tietolähteiden käyttöön. Jotta tiedonhallinnan ja tiedonhaun verkkokurssi on ajankäytöllisesti mielekäs kokonaisuus, on oppimateriaali valtaosaltaan havainnevideoita ja harjoitustehtäviä. Kurssi valmentaa ratkaisemaan työterveyshuollossa ominaisia tietotarpeita kotimaisten ja myös ulkomaisten tietokantojen avulla.

Päihteet ja työterveyshuolto

Vastuuyliopisto: Tampereen yliopisto. Kurssi päivitetään vuonna 2021.
Teoriakoulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää verkkotentin hyväksytysti suorittamista.

Kurssi antaa valmiuksia päihdeongelman tunnistamiseen, päihdepotilaan kohtaamiseen, hoidontarpeen arviointiin sekä myös hoidon toteuttamiseen työterveyshuollossa.

Syöpäsairaudet ja työ

Vastuuyliopisto: Itä-Suomen yliopisto
Kurssi on avattu vuonna 2020
Teoriakoulutuksen tunnit: 5 h, edellyttää kurssitehtävien hyväksytyä suorittamista

Kurssilla käsitellään työikäisten syöpäsairauksia yleensä, työperäisiä syöpiä ja syöpää ammattitautina, syöpään sairastuneen työkykyä, työkyvyn tukiasioita ja paluuta takaisin työhön. Syöpä, syöpäsairaudet ja työ ovat esillä myös potilaan näkökulmasta.

Taloustietoa työterveyslääkärille 1

Järjestävä yliopisto: Tampereen yliopisto. Kurssi päivitetään vuonna 2021.
Kurssista ei saa teoriakoulutuksen tunteja.

Verkkokurssin tavoitteena on oppia ymmärtämään työterveyshuollon toimintaympäristön taloudelliset lainalaisuudet.

Taloustietoa työterveyslääkärille 2: Taloudellisen vaikuttavuus

Järjestävä yliopisto: Tampereen yliopisto. Kurssi päivitetään vuonna 2021.
Kurssista ei saa teoriakoulutuksen tunteja.

Kurssin tavoitteena on tutustua syvemmin työterveyshuoltotoiminnan taloudelliseen vaikuttavuuteen ja vaikuttavuuden arviointiin.

Tapauspankki: ammatillinen kuntoutus
Vastuuyliopisto: Itä-Suomen yliopisto
Kurssi on päivitetty vuonna 2020
Teoriakoulutuksen tunnit: ei

Tapaukset käsittelevät pääosin ammatillisen kuntoutuksen, mutta myös lääkinnällisen kuntoutuksen ja työkyvyttömyyseläkeasioita. Potilastapaukset esitellään sairausryhmittäin. Tapauksia voi pohtia itsenäisesti tai esim. ohjauskeskusteluissa. Tapauksiin on liitetty mallivastaus. Tapausten yhteyteen on laitettu myös lähteitä ja viitteitä tapauksen teoreettisen tietopohjan opiskelemiseksi ja varmentamiseksi.

Tapauspankki: kliinisiä tapauksia

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto. Kurssi päivitetään vuonna 2021.
Kurssista ei saa kurssimuotoisen koulutuksen tunteja.

Tältä kurssialueelta löydät tapausselosteita: alkoholismi, kipuileva myyjä, kuntoutustarpeen arviointi, kuulon heikkeneminen, lääkäripotilas, masennus sekä vesirokko ja raskaus. Tapauksia voi pohtia itsenäisesti tai esim. ohjauskeskusteluissa. Tapauksiin on liitetty mallivastaus.

Terveysalan työterveyshuolto

Vastuuyliopisto: Oulun yliopisto
Teoriakoulutuksen tunnit: haetaan 5t

Tavoitteena on, että opintokokonaisuuden suoritettuaan opiskelija tunnistaa terveysalan työn erityispiirteet, tuntee terveysalan työn kuormitus- ja voimavaratekijät ja saa moniammatilliseen tietoon perustuvan käsityksen terveysalan työterveyshuollossa huomioitavista tekijöistä. Muutoksena aikaisempaan toteutukseen kurssilta on jatkossa mahdollista saada teoriakoulutuksen tunteja 5 t hyväksytyllä verkkotenttisuorituksella.

Tieteellisen tutkimuksen perusteita

Järjestävä yliopisto: Tampereen yliopisto. Kurssi päivitetään vuonna 2021.
Kurssista ei saa teoriakoulutuksen tunteja.

Verkkokurssin tavoitteena on oppia tieteellisen tutkimuksen perusteita ja tutkimuksen soveltamista työterveyshuollon käytäntöön.

Tunnista äärimäärän terveysvaikutukset

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto. Kurssi päivitetään 2021.
Kurssista ei saa kurssimuotoisen koulutuksen tunteja.

Kurssi on itseopiskelukurssi, jonka tietoaineisto sisältää materiaalia koko kehon äärimäärästä. Kliininen osio keskittyy vain käsiin kohdistuvan äärimäärän aiheuttamaan ammattitautiin: äärimäärätautiin.

Tupakka- ja nikotiiniriippuvuuden hoito työterveyshuollossa

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto. Kurssi on päivitetty vuonna 2020.
Kurssista ei saa teoriakoulutuksen tunteja.

Kurssilla käydään läpi erilaisten tupakka- ja nikotiinituotteiden vieroittamisen keskeisiä periaatteita työterveyshuollossa. Tupakka- ja nikotiinituotteiden vieroitusosaaminen sisältää tupakoijan tukemisen ohjannan, neuvonnan ja seurannan organisoimisen. Keskeistä on osata toimia asiantuntijana myös työpaikkojen tukemisessa kohti savutonta ja nikotiinitonta työpaikkaa työterveysyhteistyössä. Kurssi antaa valmiuksia myös koordinoita oman työterveysyksikön vieroitustoimintaa moniammatillisena yhteistyönä.

Työelämäntuntemus

Vastuuyliopisto: Itä-Suomen yliopisto
Kurssi on päivitetty vuonna 2020
Teoriakoulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää kurssitehtävän hyväksytysti suorittamista.

Työterveyslääkäri toimii terveydenhuollon, työelämän ja sosiaalivakuutuksen rajapinnoilla. Hän tarvitsee työssään tietoa, ymmärrystä ja osaamista työelämästä ja sitä säätelevistä tekijöistä. Kurssin suorittaminen antaa tämän osaamisen saavuttamiselle hyvät mahdollisuudet.

Työhyvinvoinnin psykologiset perusteet

Vastuuyliopisto: Tampereen yliopisto. Kurssi päivitetään vuonna 2021.

Teoriakoulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää verkkotentin hyväksytysti suorittamista.

Kurssin tavoite on esitellä oleellisia asioita työhyvinvoinnin psykologisista perusteista, joita työterveyslääkärin tulee tietää. Se esittelee myös alalla käytettyjä teorioita, joita käytetään tutkimuksissa ja myös alan artikkeleissa.

Työhön paluun tuki

Vastuuyliopisto: Tampereen yliopisto. Kurssi päivitetään vuonna 2021.

Teoriakoulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää verkkotentin hyväksytysti suorittamista.

Tämän verkkokurssin tavoitteena on perehtyä työhön paluuseen ja siihen liittyviin tukitoimiin. Onnistunut työhön paluu sairaudesta johtuneen poissaolon jälkeen on tärkeää, koska sillä on merkitystä, ei vain työntekijöiden hyvinvoinnin, vaan myös työurien pidentämisen ja työkyvyttömyyseläkkeiden kannalta.

Työkyky ja sosiaalivakuutus

Vastuuyliopisto: Tampereen yliopisto. Kurssi päivitetään vuonna 2021.

Teoriakoulutuksen tunnit 5 t, edellyttää verkkotentin hyväksytysti suorittamista.

Verkkokurssin tavoitteena on oppia keskeiset työkyvyn arviointiin, lausuntojen laatimiseen ja kuntoutusvaihtoehtoihin liittyvät asiat esimerkkitapausten avulla. Kurssi sisältää osiot sosiaalivakuutuksen lakisääteisestä taustasta, vakuutuslääketieteellisen arvioinnin perusteista, sairauspäivärahasta ja osasairauspäivärahasta, toimintakyvyn arvioinnista, työtapaturmista osana sosiaalivakuutusta, Kelan järjestämästä ja työterveyshuoltolakiin perustuvasta kuntoutuksesta ja työkyvyttömyyseläkkeestä.

Työnäkö

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto. Kurssi on päivitetty vuonna 2020

Kurssista ei saa teoriakoulutuksen tunteja.

Kurssilla käsitellään työnäköä laajasti; näön tutkimista työterveyshuollossa ja näkemiseen liittyvien olosuhteiden selvittämistä työympäristössä.

Työterveyshuolto erikoistuvalla lääkärille tutuksi

Vastuuyliopisto: Itä-Suomen yliopisto

Päivitys: vuonna 2021

Teoriakoulutuksen tunnit: ei

Kurssi on työterveyshuoltoon erikoistuvalla lääkärille pakollinen tehtävä erikoistumiseen liittyvän koejakson aikana. Kurssin jälkeen erikoistuvalla on hyvä yleiskäsitys työterveyshuollosta, sen perusteista ja tavoitteista, sen erityiskysymyksistä ja -osaamisesta. Hän ymmärtää myös moniammatillisuuden, työpaikkojen kanssa tehtävän yhteistyön sekä muun terveydenhuollon kanssa tehtävän yhteistyön perusteet sekä alan yhteiskunnallisen merkityksen. Kurssin sisältö auttaa myös erikoistumissuunnitelman laatimisessa.

Työterveyslääkärin ammatillinen identiteetti

Vastuuyliopisto: Itä-Suomen yliopisto

Päivitetty vuonna 2020

Teoriakoulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää kurssitehtävien hyväksyttyä suorittamista.

Ammatillinen identiteetti koostuu useista osa-alueista. Myönteinen ammatti-identiteetti tukee voimavarojen ja työkyvyn kehittymistä. Muun muassa erikoistumisopintojen katkonaisuus, vaihtuvat tehtävät ja toiminta työelämän rajalla asettavat omat haasteensa ammatti-identiteetin rakentamiselle ja oman osaamisen uudelleenmäärittelylle. Kurssi tuo mahdollisuuden pohtia oman ammatti-identiteetin kehittymistä myös alan vahvuuksien ja kipukohtien käsittelyn kautta.

Työterveyslääkärin lakipakki 1

Vastuuyliopisto: Tampereen yliopisto. Kurssi päivitetään vuonna 2021.

Kurssista ei saa teoriakoulutuksen tunteja.

Verkkokurssin tavoitteena on avata työterveyshuollossa työskenteleville lääkäreille työterveyshuollon kannalta keskeisiä lakeja. Pääpaino tässä lakipakin ensimmäisessä osassa on puhtaasti työterveyshuoltoa koskevassa työterveyshuoltolainsäädännössä.

Työterveyslääkärin lakipakki 2

Vastuuyliopisto: Tampereen yliopisto. Kurssi päivitetään vuonna 2021.

Kurssista ei saa teoriakoulutuksen tunteja.

Verkkokurssin tavoitteena on avata työterveyshuollossa työskenteleville lääkäreille työterveyshuollon kannalta keskeisiä lakeja. Tässä Työterveyslääkärin lakipakin toisessa osassa perehdytään työturvallisuuslakiin ja työsopimuslakiin.

Työterveyshuoltotoiminta etänä - UUSI

Vastuuyliopisto: Tampereen yliopisto.

Kurssi tehdään kevät-syky 2021.

Teoriakoulutuksen tunnit: haetaan 5 t, edellyttää verkkotentin hyväksytysti suorittamista.

Verkkokurssilla on tarkoitus perehtyä digitalisaation tuomiin mahdollisuuksiin kehittää työterveyshuollon toimintatapoja, työterveyshuollon ennaltaehkäisevän toiminnan toteuttamiseen etäpalveluina sekä työterveyshuollon etäpalveluiden korvaamiseen liittyvin ohjeisiin.

Työturvallisuus ja lääkäri

Järjestävä yliopisto: Itä-Suomen yliopisto

Kurssi on avattu loppuvuodesta 2020

Teoriatunnit: 5 t, edellyttää kurssin hyväksytyä suorittamista

Työturvallisuus on keskeinen osa työterveyttä ja työterveys keskeinen osa työturvallisuutta. Kurssin jälkeen erikoistuja tuntee työturvallisuustyön perusteet, tavoitteet ja palvelujärjestelmän ja ymmärtää oman roolinsa työturvallisuuden tekijänä. Kurssilla käsitellään myös lääkärin omaa työturvallisuutta. Kurssi valmistaa osallaan myös tavoitteellisten työpaikkaselvityskäyntien tekemiseen ja monialaiseen yhteistyöhön.

4. Helsingin yliopisto

Helsingin yliopistossa erikoistuu työterveyshuollon erikoislääkäriksi 290 lääkäriä, sopimuskoulutuspaikkoja on 80 ja kouluttajia on 135.

4.1. Projektit ja hankkeet

Jatkamme keskeytynyttä työpaikkaselvitysvideoiden tuottamista heti, kun koronaepidemian tilanne sallii työpaikoille pääsyn. Valmistelua tehdään yhteistyössä MEDigi-projektin ja muiden yliopistojen kanssa. Viiden yliopiston verkostossa työtetään osaamisperustaisuuden edellyttämää ja kattavaa kurssitarjontaa työterveyshuollon EPA- sisältöjen mukaiseksi. Helsingin yliopisto koordinoi yliopistojen yhteistä EPA- kurssi-suunnittelua.

Tupakoinnin lopettamisen tuki työterveyshuollossa

Projektia jatketaan osana Savuton Suomi 2030 – verkoston hankkeita. Projektissa korostuu työterveyshuollon moniammatillinen toiminta ja työterveyslääkärin osaaminen savuttomien työpaikkojen toteutumiseksi.

Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen ja Työterveyslaitoksen pätevöittävä koulutuksen niveltäminen toisiinsa

Valmistellaan yhteistyössä Työterveyslaitoksen kanssa Työterveyslaitoksen moniammatillisen työterveyshuoltoon pätevöittävä kurssin nivellyttämistä työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen kokonaisuuteen.

Aloittelevan työterveyshuoltoon erikoistuvan lääkärin peruskurssin sähköiset ja video-oheismateriaalit

Työterveyshuollon sähköisten materiaalien ja työpaikkakäyntien video-oheismateriaalien suunnittelu ja tuottaminen työterveyshuoltoon erikoistuvan lääkärin peruskurssille soveltuen työpaikkaselvitys- ja terveystarkastuskurssille, terveydellisen riskin arviointiin ja työlääkätieteen perusteisiin.

Mielenterveyttä ja työkykyä mielenterveysosaamista kehittämällä ja alueellista yhteistyötä tekemällä (MYÖTE)

HY on mukana ESR-STM-rahoitteisessa projektissa yhdessä Työterveyslaitoksen, UEF:in ja Mieli ry:n kanssa (2021-23). Projektin tavoitteena on tukea työssä olevien psyykkistä ja sosiaalista työ- ja toimintakykyä koronavirus-pandemiaan liittyvässä poikkeustilanteessa ja sen jälkeen ja vähentää mielenterveysperusteista työkyvyttömyyttä (sairauspoissaolot ja uudet työkyvyttömyyseläkkeet). Tarkoitus on edistää työterveyshuollon osallistumista ja sen asiantuntemuksen verkottumista muuhun SOTE-toimintaan em. potilasryhmän työkyvyn arvioinnissa ja tukemisessa. Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen valtakunnallinen verkosto tarjoaa hyvän verkoston projektin tavoitteiden toteuttamiselle ja samalla uuden tiedon juurruttamiselle työterveyshuoltoon.

4.2 Aluekohtainen koulutus

Starttiseminaari erikoistumisensa aloittaville

Starttiseminaari järjestetään vuonna 2021 kaksi kertaa; tammikuussa ja kesäkuussa. Seminaarissa uudet erikoistujat tutustuvat erikoistumiskoulutuksen rakenteeseen ja oppimistavoitteisiin ja aloittavat oman erikoistumis- suunnitelman laatimisen. Myös kouluttajalääkäreiden toivotaan osallistuvan starttiseminaariin yhdessä erikoistujansa kanssa.

Työterveyshuollon erikoistumissuunnitelma -kurssi (Tth-Es)

Kurssi järjestetään kahdesti vuodessa ja se käynnistyy starttiseminaarin yhteydessä. Kurssilla erikoistuva lääkäri laatii verkossa suoritettavien osatehtävien avulla ohjatusti henkilökohtaisen opintosuunnitelman oman erikoistumisen tueksi.

Koulutuspaikkayhteistyö ja aluetapaamiset -uusi

Vuonna 2021 julkistamme uuden koulutustuotteen ja järjestämme kahdesti vuodessa yhteistyötapaamisen Helsingin yliopiston erikoistujien, kouluttajien ja koulutuspaikkojen edustajien kanssa. Tapaamiset toteutetaan tarvittaessa etäyhteyksin. Tavoitteena on vahvistaa tukeamme koulutusyhteistyössä.

Tutkijataitokoulutus

Tutkijataitokoulutus on tarkoitettu kaikille työterveyden tutkimuksesta kiinnostuneille erikoistuville ja ohjajille. Tapaamisissa on asiantuntija-alustuksia, joissa opetellaan yhdessä tutkimustaitoja, kuullaan kiinnostavia esityksiä, jaetaan kokemuksia ja verkostoidutaan. Kurssista voi saada teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen tunteja 1,5h/kerta erikoistumiskoulutukseen ja tohtorikoulutukseen. Keväällä 2021 tilaisuus järjestetään 2-3 kertaa, samoin syksyllä 2021.

5. Itä-Suomen yliopisto

Itä-Suomen yliopiston työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen tavoitteena on kouluttaa viisi uutta erikoislääkärinä vuodessa. Teemme koulutustoimintaa jatkuvasti uudistuen, asiakastarpeita ennakoiden ja niihin ketterästi reagoiden. Yhteensä 122 lääkäriä on opinto-oikeus UEF:n työterveyshuollon erikoislääkäri-koulutusohjelmassa (21.10.2020). Työterveyshuollon sopimuskoulutuspaikkoja on yhteensä 19, joista osalla on useitakin toimipisteitä. Kaikki koulutuspaikat ovat yksityisiä tai julkisomisteisiä osakeyhtiöitä. Koulutuspaikat sijoittuvat maantieteellisesti akselleille Mikkeli-Kuopio-Kajaani, Joensuu-Kuopio-Jyväskylä. Näissä koulutuspaikoissa toimii yhteensä 36 kouluttajalääkärinä.

Työkyvyn arviointi ja kuntoutus -jakson koulutuspaikkoina toimivat KYS:n ja K-SKS:n kuntoutustutkimuspoli-klinikat sekä kuntoutusalan toimijoista Kunnonpaikka, KK-Verve Oy ja Kelan asiantuntijalääkärikeskus Kuopio. Koulutusjakson voi suorittaa myös työterveyshuoltoyksiköihin rakennetun yliopiston etukäteen hyväksymän projektin muodossa.

Koulutukseen kuuluvat sairaalapalvelut suoritetaan alueen koulutussairaaloissa. Työterveyslaitosjakso suori-tetaan Työterveyslaitoksella Kuopiossa tai K-SKS:n työlääkätieteen poliklinikalla Jyväskylässä yhteistyössä Työterveyslaitos Tampereen kanssa.

5.1 Projektit ja hankkeet

Osallistumme erikoislääkärikoulutuksen kehittämiseen kuuluviin erikoistuvien lääkäreiden johtamiskoulutus-pilottiin EJOP+20 op. sekä ELSA- ja MEDigi-hankkeisiin.

Lisäksi osallistumme KYS:n ajopolihankkeeseen sekä hoitoketjutyöhön. Kartoitamme mahdollisuuksia käyn-nistää muita kehittämishankkeita tai osallistua muihinkin hankkeisiin.

Mielenterveyttä ja työkykyä mielenterveysosaamista kehittämällä ja alueellista yhteistyötä tekemällä (MYÖTE)

UEF on mukana ESR-STM-rahoitteisessa projektissa yhdessä Työterveyslaitoksen, HY:n ja Mieli ry:n kanssa (2021-23). Projektin tavoitteena on tukea työssä olevien psyykkistä ja sosiaalista työ- ja toimintakykyä koronavirus-pande-miaan liittyvässä poikkeustilanteessa ja sen jälkeen ja vähentää mielenterveysperusteista työkyvyttömyyttä (sai-rauspoissaolot ja uudet työkyvyttömyyseläkkeet). Tarkoitus on edistää työterveyshuollon osallistumista ja sen asi-antuntemuksen verkottumista muuhun SOTE-toimintaan em. potilasryhmän työkyvyn arvioinnissa ja tukemisessa. UEF:n roolina on hankkeen vaikutustentarviointi. Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen valtakunnallinen ver-kosto tarjoaa hyvän verkoston projektin tavoitteiden toteuttamiselle ja samalla uuden tiedon juurruttamiselle työ-terveyshuoltoon.

5.2 Aluekohtainen koulutus

Starttiseminaarit ja Työterveyshuollon erikoistumissuunnitelmakurssit (Tth-Es)

Järjestämme erikoistujille pakollisen starttiseminaarin tammikuussa ja kesäkuussa. Erikoistujan tulee osallis-tua ensimmäiseen mahdolliseen starttiseminaariin opinto-oikeutensa saamisen jälkeen. Starttiseminaarit jär-jestetään kaikissa yliopistoissa samaan aikaan, ja niiden ohjelmarunko on suunniteltu yhdessä, paikalliset te-kijät kuitenkin huomioon ottaen. Kurssiaineistot ja tehtävät ym. ovat yhteisellä Moodle-alustalla.

Starttiseminaariin osallistuville kouluttajille startti hyväksytään heiltä vuosittain vaadittavaksi yliopiston jär-jestämäksi koulutukseksi.

Tth-Es -kurssi alkaa starttiseminaarista. Myös se on erikoistujalle pakollinen ja se on suoritettava koejakson aikana. Kurssilla erikoistuja laatii koko erikoistumisaikaansa koskevan suunnitelman ja suorittaa hyväksytysti Tth-Es:in kuuluvan Työterveyshuolto erikoistuvalla lääkärille tutuksi -oppimateriaalin.

Aluekoulutukset Joensuu, Jyväskylä, Kuopio ja Mikkeli

Aluekoulutukset järjestetään iltapäivän mittaisina tilaisuuksina elo-lokakuun aikana. Koulutukset on suunnattu alueilla työterveyshuollossa toimiville lääkäreille, erikoistujille ja kouluttajille. Koulutuksissa käsitellään ajankohtaisia erikoislääkärikoulutukseen ja työterveyteen liittyviä aiheita. Tilaisuudet mahdollistavat matalan kynnyksen osallistumisen yliopistojen järjestämään koulutukseen ja ovat osa yliopiston koulutuspaikkayhteistyötä.

Erikoistumiseen aluekoulutuksista saa kolme teorituntia. Kouluttajille aluekoulutus hyväksytään heiltä kouluttajaoikeuksia ylläpitäväksi koulutukseksi.

Kumppanuuskoulutukset

Itä-Suomen yliopiston työterveyshuollon, yleislääketieteen ja geriatrian yksiköt suunnittelevat yhdessä ja järjestävät vuosittain kolme näiden alojen erikoistujille sopivaa seminaaria. Seminaareista lokakuun koulutus on tth-yksikön järjestämisvastuulla (muut seminaarit helmi- ja toukokuu).

Teoriatunnit anotaan kunkin päivän sisällön ja keston mukaan.

5.3. Muu yhteistoiminta ja tiedotus

Osallistumme säännöllisesti ja kannustamme erikoistujia mukaan sekä Itä-Suomen työterveyslääkärit ry:n, että Suomen Työterveyslääkäriyhdistyksen toimintaan.

Lisäksi teemme yhteistyötä muidenkin alan ammatillista jatkokoulutusta tarjoavien ja edistävien tahojen kanssa, kuten Itä-Suomen lääketiedetapahtuma, yliopiston muut laitokset ja yksiköt, KYS, Työterveyslaitos ja ICOH.

Pidämme yhteyttä ja tiedotamme toiminnastamme virtuaaliyliopiston, aluekoulutusten, kouluttajat ja erikoistujat -sähköpostilistojen sekä ajankohtaiskirjeemme *Tuulahdus yliopistolta* avulla.

5.4 Tutkimus

Teemme työterveyshuollon erikoislääkärikoulutukseen liittyvää tutkimusta, mm. liittyen erikoistuvien lääkäreiden etäohjaukseen. UEF edistää aktiivisesti työterveyslääkäreiden tutkijataitoja ja kannustaa tutkimuksen tekemiseen, mm. epidemiologisen seminaarisarjan sekä säännöllisten Väitöskirjapaini – vertaisryhmän kokoontumisten avulla.

6. Oulun yliopisto

Oulun yliopistossa on kirjoilla joulukuun 2020 tilanteen mukaan 130 työterveyshuoltoon erikoistuvaa lääkäriä, joita kouluttaa 45 kouluttajalääkäriä 17 työterveyshuollon koulutuspaikkasopimuksen ja kolmen kuntoutusjakson koulutuspaikkasopimuksen puitteissa. Osa koulutuspaikkasopimuksista kattaa useamman koulutustyöterveysaseman, joita on yhteensä 70.

Oulun yliopisto fokusoi toiminnassaan erityisesti työelämäosaamisen ja työurien tukemisessa tarpeellisten osaamisten kehittämiseen. Koulutuksemme mukailevat tätä ydinteemaa ja linkittyvät myös työterveysyhteistyön kysymyksiin esimerkiksi uudella Uni ja työ -kurssilla. Vuodelle 2021 Oulussa on valittu kehittämistyön sisällöllisiksi painopisteiksi työssäoppimisen tukemisen pedagogiset näkökulmat virtuaaliyliopiston koulutukseen. Oulu osallistuu virtuaaliyliopiston kehittämiseen monipuolisesti verkkopedagogin ja yliopisto-opettajan voimin. Olemme edelleen koordinoimassa virtuaaliyliopiston palautteisiin kohdistuvaa analysointia ja tulosten hyödyntämistä. Tuotamme aktiivisesti verkoston yhteiseen käyttöön esitysmateriaalia sekä yhteistä viestintää tukevaa graafista aineistoa.

Kouluttajakoulutuksessa tärkeä työn kohde ovat osaamisperustaisuuden tukeminen myös kouluttajien työssä sekä arvioinnin kehittäminen. Leena Ala-Mursula toimii kouluttajakoulutuksen vastuuprofessorina ja Oulun verkkopedagogi osallistuu aktiivisesti kouluttajakoulutustyöryhmän toimintaan.

Toimimme aktiivisesti yhteisessä verkostossa. Vastuualueen professori Leena Ala-Mursula toimii erikoisalan edustajana STM:n erikoislääkärikoulutuksen koordinaatiojaostossa ja tth neuvottelukunnan koulutusjaostossa.

Osaamisperustaisuuteen siirtymisen kannalta keskeinen ja vielä kehityksen alla oleva tuleva työväline on valtakunnallinen sähköinen seurantajärjestelmä (ELSA) ja siihen liitettävä sähköinen lokikirja, johon liittymisen mahdollistamiseksi ja yhteisen välineistön kehittämiseksi on työterveyshuollon professorien erillisellä päätöksellä vuonna 2020 aloitettu E-Loki- projekti. Projektia koordinoi ja valtakunnalliseen ELSA-järjestelmän kehittämiseen osallistuu Oulun verkkopedagogi. Olemme päässeet vaikuttamaan kevästä 2020 lähtien ELSAn visiointiin ja syksystä lähtien järjestelmän mallintamiseen ja ideointiin yhteistyöpalaverissa ja tuottamalla suunnittelun pohjaksi luonnostelumateriaalia. Käytännön yhteistyömahdollisuuksien varmistamiseksi tehtävä työskentely on osoittautunut aikaa vieväksi mutta erittäin ajankohtaiseksi ja tärkeäksi. Verkkopedagogi jatkaa vuonna 2021 tässä kehitystyössä ELSAn koordinaattoreiden ja järjestelmän toimittajien kanssa.

6.1. Projektit ja hankkeet

Vuonna 2021 jatkamme osallistumistamme erikoislääkärikoulutuksen valintamenettelyn ja muiden rakenteiden uudistamiseen liittyvässä valtakunnallisessa yhteistyössä, samoin osaamisperustaisuutta kehittäväan KOKEA-projektiin.

Ylläkuvatusti olemme mukana valtakunnallisen sähköisen seurantajärjestelmän ja lokikirjan (ELSA) kehittämisessä ja vastaamme sähköisen lokikirjan edistämisestä verkoston omassa E-LOKI projektiryhmässä. Erillinen projektisuunnitelma vuodelle 2021 laaditaan.

Olemme mukana myös monessa verkstorajapinnan hankkeessa peruskoulutuksen (MEDigi), ylläkuvatusti kaikkien alojen erikoislääkärikoulutuksen kehittämisen (STM, ELSA) ja työterveyshuollon yleisen ajankohtaisen kehittämistoiminnan alueilla (käytännön yhteistyö sekä ohjausryhmätyöskentely useissa valtakunnallisissa hankkeissa: TYÖOTE, TYKYTUO, KUURA).

Osallistumme myös alueellisten ammatillisen täydennyskoulutuksen tavoitteita palvelevien verkostojen ja projektien toimintaan, kuten Pohjolan Lääkäripäivät (koulutukset 24.2.2021 "Toimintakyvystä niin että lääkärikin ymmärtää" ja 25.2.2021 erikoislääkärikoulutuksen uudistuksesta) ja Pohjois-Suomen Työterveyslääkärit ry.

6.2. Aluekohtainen koulutus

Starttiseminaarit 2021

Valtakunnallisesti sovitun yhteisen linjan mukaisesti järjestämme vuonna 2021 paikalliset starttiseminaarit tammi- ja kesäkuussa koejaksojaan suorittaville erikoistuville ja heidän kouluttajalääkäreilleen. Näiden lisäksi osallistumme yhteisen erikoistumissuunnitelman tekemiseen ohjaavan verkkokoulutuksen toteuttamiseen. Erikoistumisen alussa pakollisena suoritettavan starttiseminaarin ja sitä tukevan verkkokurssin tavoitteena on antaa tukea erikoislääkärin ajattelutavan ja identiteetin rakentamiseen, antaa tietoa ammatin historiasta ja tulevaisuudesta, tarjota käytännön tietoa opinnoista ja tukea omien opintojen suuntaamista sekä verkostoitumista.

Koulutuspaikkayhteistyö ja aluetapaamiset

Tapaamme erikoistuvia, kouluttajalääkäreitä sekä koulutuspaikkojen edustajia Oulun yliopiston koulutusalueen eri paikkakunnilla vuosittain. Yhteydenpitoa toteutetaan tiiviisti myös verkon välityksellä. Aluetapaamisia järjestetään vuonna 2021 usealla paikkakunnalla (Kajaani, Kemi, Kokkola, Oulu, Rovaniemi) tai pandemia-säännösten jatkuessa alueittain verkkotapaamisina.

Työlääkätieteen seminaari

Osallistumme alueellisten työterveysalan toimijoiden verkostossa työterveyslääkäreille suunnattujen työlääkätieteen kuukausikatsausten järjestämiseen huhtikuun vuorolla. Yliopistollisen opetuksen työelämäyhteyksien edistämiseksi aloitamme katsauksella ja keskustelulla yliopiston kannalta ajankohtaisista asioista. Opetuksemme fokuksen mukaisesti pyrimme syventämään osallistujien ymmärrystä työterveyslääkärin työelämäosaamisista.

7. Tampereen yliopisto

Tampereen yliopistossa on 29.11.2020 kirjoilla 196 työterveyshuoltoon erikoistuvaa lääkäriä. Yliopiston hyväksymiä kouluttajalääkäreitä on 62 ja koulutuspaikkoja 29.

Painopistealueita ovat olemassa olevien verkkokurssien käytön lisääminen, niiden päivittäminen ja kehittäminen. Järjestämme vuoden aikana viisi ohjattua verkkokurssia. Lisäksi rakennamme kaksi uutta verkkokurssia, sekä teemme olemassa olevien kurssien kehittämistä ja päivittämistä. Tuottamamme ja päivittämämme 16 itseopiskelukurssia ovat koko ajan käytettävissä virtuaaliyliopistossa.

7.1.Projektit ja hankkeet

MEDigi-hankkeen TTH-jaostolle on rekrytoitu määräaikainen 50% kliininen opettaja 6 kk ajaksi 1.10.2020 alkaen Tampereen yliopistoon MEDigi-hankkeen Tampereen rahoitusosuudesta. Ydinainesanalyysia käytetään pohjana suunniteltaessa tulevia digiopetusmateriaaleja. Ensimmäisessä vaiheessa aloitetaan työpaikkaselvitysmateriaalin tuottamisesta.

Osallistumme myös erikoistuvien lääkäreiden johtamiskoulutuspilottiin EJOP+20 op.

7.2.Aluekohtainen koulutus

Starttiseminaarit

Starttiseminaari järjestetään kevätlukukaudella ja syyslukukaudella, ja ne on tarkoitettu sekä erikoistuville lääkäreille että kouluttajille. Seminaarin tavoitteena on tutustua työterveyshuollon erikoislääkäritutkinnon rakenteeseen ja sisältöön, henkilökohtaisen opintosuunnitelman tekoon, koulutustarjontaan ja työterveyshuollon virtuaaliyliopistoon.

Työterveyshuollon starttikurssi Tampere

Verkkokurssin tavoitteena on antaa erikoistumistaan aloittavalle lääkärille kattavat ja yksityiskohtaiset tiedot erikoistumisopintojen vaatimuksista käytännönläheisesti.

Työterveyshuollon erikoistumissuunnitelma Tth-Es

Verkkokurssilla erikoistuja tekee henkilökohtaisen erikoistumissuunnitelman. Kurssin aikana pohditaan tehtävien kautta omaa osaamista ja oppimista sekä pohditaan, miten omaa osaamista lähdetään syventämään. Suunnittelua ohjaavat erikoislääkärikoulutuksen opinto-opas ja lokikirja.

Tutkimustaitokoulutus

Järjestämme erikoistuville ja heidän kouluttajilleen 4-5 tapaamista vuosittain erilaisista tutkimuksen ja sen tekemisen näkökulmista sekä soveltamisesta työterveyshuollon käytäntöön. Tavoitteena tutkimustyöhön liittyvän tiedon jakaminen, yhteisöllistäminen, tutkimustyön ja uuden tiedon tuottamisen tukeminen työterveyshuollon näkökulmasta.

8. Turun yliopisto

Turun yliopistossa toimii 100 % professori, kolme osa-aikaista kliinistä opettajaa ja osa-aikainen verkkopedagogi (50 %). Koulutettavia on noin 130 ja kouluttajalääkäreitä 35. Osallistumme lukuvuoden avajaisiin, kouluttajakoulutukseen ja valtakunnallisiin seminaareihin.

8.1. Projektit ja hankkeet

Ei raportoitavaa vuodelle 2021

8.2. Aluekohtainen koulutus

TTH-es-kurssit ja Starttiseminaarit

Kurssit järjestetään keväällä 2021 ja syksyllä 2021 verkkosivuilla olevan sisällön mukaisesti. Kurssi on pakollinen uusimman Opinto-oppaan mukaan erikoistuville.

Kouluttajakoulutus

Turun yliopiston kliiniset opettajat ja verkkopedagogi osallistuvat kouluttajakoulutuksen kurssitarjonnan kehittämiseen ja uusien kurssien sisällön tuottamiseen.

Vera Hjelt -seminaarit lukukauden lopussa

Tilaisuus on suunnattu sekä kouluttajille että erikoistuville. Tilaisuuksissa on koulutustarjontaa täydentäviä ulkopuolisia luennoitsijoita, valmistuneiden väitöskirjojen esittelyä ja valmistuvien erikoislääkäreiden omia tapausselostuksia. Tilaisuus tarjoaa erikoistuville myös laajemman verkostoitumismahdollisuuden. Ajankohdat 20.5.2021 ja 16.12.2021. Koulutustunteja anotaan yhteensä 6 h.

9. Työterveyshuollon virtuaaliyliopisto

Työterveyshuollon virtuaaliyliopisto (TTHVYO) tarjoaa valtakunnallisesti toimivalle työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen verkostolle verkkovälitteisen mahdollisuuden toimia, kouluttaa, tiedottaa ja verkostoitua. Sen toimintaa koordinoidaan Helsingin yliopistosta ja siihen palkataan rahoituslain määrärahasta kliininen opettaja ja verkkopedagogiikan asiantuntija.

Virtuaaliyliopiston asioita käsitellään virtuaaliyliopiston työryhmässä, johon kuuluu jokaisen yliopiston verkkopedagogin lisäksi kolme kliinistä opettajaa. Työryhmä suunnittelee, kehittää ja toteuttaa yhteistä lähi- ja verkkokoulutustoimintaa yliopistojen yhteisesti sopiman toimintasuunnitelman mukaisesti. Työryhmässä valmistellut esitykset viedään edelleen kliinisten opettajien ja kouluttajakoulutustyöryhmän sekä koordinaatioryhmän kokouksiin.

Kehittämisen painopisteet

Virtuaaliyliopisto on aktiivisesti mukana Sosiaali- ja terveysministeriön erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen valtakunnallisesta koordinaatiosta ja strategisesta ohjauksesta vastaavan koordinaatiojaoston toimenpideohjelman mukaisessa sähköisen seurantajärjestelmän ja lokikirjan (ELSA) kehitystyössä. Toteutuksen etenemistä vastaavat VAJT (valtakunnallinen alueellisten neuvottelukuntien verkosto) ja nimetyt koordinaattorit yliopistoissa. Järjestelmän pääkoordinaatio on Oulun yliopistolla. Tavoitteena on saada yksi yhteinen sähköinen seurantajärjestelmä ja sähköinen lokikirja kaikille erikoisaloille ja yliopistoille. Järjestelmän tausta- ja määrittelytyö käynnistyi keväällä 2019, seuraavana keväänä edettiin visiointivaiheeseen ja syksyllä 2020 on alkanut järjestelmän varsinainen toteutusvaihe. Testaus aloitetaan vuoden 2021 puolella. Järjestelmän toimittaja on myös sitoutunut ylläpitämään ja jatkokehittämään ELSAa viiden vuoden ajan. Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutus pitää osaamisperustaisuutta tukevaa sähköistä lokikirjaa tärkeänä kehitysuuntana ja haluaa olla aktiivisesti mukana valmistelussa. Virtuaaliyliopistolla onkin resursoituna yksi verkko-pedagogi osallistumaan valtakunnalliseen yhteistyöhön ja oma e-lokirja projektiryhmä.

Erikoislääkärikoulutuksen valtakunnallisen uudistuksen edetessä kehitämme edelleen osaamisperustaisuuden mukaisia toimintoja virtuaaliyliopistossa. Olemme mukana EPA-työskentelyssä ja kehitämme oppimisympäristötason ratkaisuja uudistuvien osaamistavoitteiden sekä erikoistujien että kouluttajien tukemiseksi.

Työterveyshuollon virtuaaliyliopiston työryhmä järjestää verkostolle pedagogisia työpajoja, joissa kirkastetaan virtuaaliyliopiston koulutustoiminnan taustalla olevaa pedagogis-teoreettista viitekehystä. Ajatuksena on käydä verkostossa keskustelua erilaisten tuoreiden pedagogisten näkökulmien annista virtuaaliyliopiston ja erikoisalan koulutuksiin.

Digipalvelulaki velvoittaa kaikkia julkisen sektorin toimijoita tekemään verkkosivuistaan saavutettavuusvaatimusten mukaisia 23.9.2020 mennessä. Tämä koskee virtuaaliyliopiston verkkosivuja ja Moodlessa olevia itseopiskelukurssseja. Itseopiskelukurssit päivitetään kahden vuoden välein ja siinä samalla kiinnitetään huomiota myös saavutettavuuteen. Työterveyshuollon virtuaaliyliopiston työryhmä tarjoaa kurssien sisällöntuottajille tukea materiaalien muokkaamiseksi saavutettavaan muotoon.

Verkkosivut

Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen verkkosivut (tthvyo.fi) tarjoavat tietoa koulutuksesta erikoistujille, kouluttajalääkäreille ja muille kiinnostuneille. Sivut on tehty Wordpress-ohjelmalla ja ne sijaitsevat SceneGroupin Suomen palvelimella. Pääsivujen lisäksi TTHVYO:lla on sivut valtakunnalliselle seminaarille (valtakunnallinenseminaari.tthvyo.fi).

Verkkosivuilla julkaistaan tiedotusasioiden rinnalla blogikirjoituksia erikoistumisen, oppimisen ja työterveyshuollon ajankohtaisista asioista.

Verkko-oppimisympäristö

TTHVYO:n verkko-oppimisympäristö Moodle (moodle.tthvyo.fi) tarjoaa tilan monipuoliselle koulutustarjonnalle. Erikoistujat ja kouluttajalääkärit voivat osallistua ohjattuihin ja itseopiskeltaviin koulutuksiin. Kouluttajalääkäreille on omaa koulutustarjontaa, ja lisäksi verkostoitumis- ja tiedotusfoorumi Opettajainhuone. Tarkeimmat kuvaukset koulutustarjonnasta löytyvät tästä toimintasuunnitelmasta.

TTHVYO:n Moodle sijaitsee Itä-Suomen yliopiston palvelimella. Yhteistyötä Itä-Suomen yliopiston kanssa jatketaan Moodle-järjestelmän tuen ja päivitysten osalta. Itä-Suomen yliopisto on mukana valtakunnallisessa DigiCampus-hankkeessa ja sen valtakunnallisessa verkko-oppimisympäristössä. Lääketieteellisten alojen koulutuksen MediDigi-hankkeen koulutustarjonta on myös DigiCampuksella. Virtuaaliyliopisto seuraa, mitä näissä hankkeissa tapahtuu ja tarvittaessa menee niihin mukaan.

Videot ja etäkoulutus

Paikalliset lähikoulutukset pyritään suoratoistamaan Zoom- tms. verkkokokousjärjestelmän avulla muille paikkakunnille. Osasta koulutuksista otetaan lisäksi tallenteet myöhempää käyttöä varten. TTHVYO:lla on yhteinen Vimeo Pro ja YouTube -videotallennustilat, johon tallennukset on mahdollista tallettaa.

Näkyvyys

TTHVYO:lla on ryhmät Facebook- ja LinkedIn-palveluissa, jotka ovat avoimia kaikille erikoistujille, kouluttajalääkäreille ja muille työterveyshuollon erikoislääkäriskoulutuksesta kiinnostuneille. Varsinkin Facebook-ryhmä on aktiivinen ja siellä tiedotetaan ajankohtaisista asioista. TTHVYO löytyy myös Twitter:stä, SlideShare:sta ja Instagram:sta. Sosiaalisen median käytöllä pyritään nopeaan viestintään, julkaisuun ja tavoitettavuuteen.

Verkkosivujen, sähköpostilistojen ja sosiaalisen median ohella TTHVYO tiedottaa toiminnastaan säännöllisesti Työterveyslääkärilehdessä. Starttiseminaareissa ja muissa tilaisuuksissa esitellään TTHVYO:n toimintaa, tulevia koulutuksia ja opastetaan koulutustarjonnan hyödyntämiseen niin opiskelun kuin ohjauksenkin tukena. Tuotamme verkostolle virtuaaliyliopiston esittelymateriaalia jaettavaksi erilaisissa tilaisuuksissa ja kuvastoa erikoislääkäriskoulutuksen verkkosisällöissä ja esityksissä hyödynnettäväksi.

Virtuaaliyliopiston toimintaa ja sitä koskevaa tutkimustyötä esitellään paikallisissa, kansallisissa ja kansainvälisissä konferensseissa, joista saadaan samalla merkittävää uutta tietoa oman toiminnan kehittämiseen.